

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

วันทนีย์ สุวรรณช่าง

22 ส.ค. 2552
248991

BK ๐๐8๖๖๖๐

เริ่มบริการ
23 ส.ค. 2552

โดยทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปี 2545

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี จากความกรุณาของ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้องค์ความรู้ที่ถูกต้อง ช่วยเหลือในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงดูแล เอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาตลอดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์พิสิษฐ์ พิริยาพรณ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ปีงบประมาณ 2545 ที่กรุณาอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยและสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปี 2545

ขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการวิจัยทุกท่านคือ นายแพทย์ทวีลาภ ตันสวัสดิ์ คุณวัลลภา พ่วงขำ คุณวิไลรัตน์ จตุสุวรรณศรี และคุณเวรกา กลั่นวิจิตร ที่กรุณาประเมินและร่วมพิจารณาโครงการวิจัยและอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยได้

ขอขอบคุณ คุณเวรกา กลั่นวิจิตร หัวหน้าวิชาการและวิจัยของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการประสานงานทุนวิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลความเป็นจริงเพื่อสะท้อนภาพการปฏิบัติของนักศึกษาในภาพรวมในการค้นหาแนวทางเพื่อป้องกันและลดโอกาสเสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

ขอขอบคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่เป็นแรงบันดาลใจให้งานวิจัยสำเร็จ และขอบคุณเพื่อนพยายาลทุกท่านที่เป็นกำลังใจในครั้งนี้

วันทนีย์ สุวรรณช่าง

ผู้วิจัย

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ชื่อผู้วิจัย นางสาววันทนีย์ สุวรรณช่าง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ได้แก่ ปัจจัยนำคือ เพศ การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัจจัยเอื้อ คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่าง ๆ และปัจจัยเสริมคือ การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการให้คำปรึกษา การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข และข้อมูลการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.33$, $r = 0.48$ และ $r = 0.16$ ตามลำดับ) การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=0.124$) และตัวแปรที่สามารถอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน คือ เจตคติ การได้รับการสนับสนุนและความรู้ ซึ่งมีสมการทำนายในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}(\text{การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน}) = 0.357 + 0.416 (\text{เจตคติ}) + 0.365 (\text{การได้รับการสนับสนุน}) + 0.425 (\text{ความรู้})$$

ผลการศึกษาที่ได้ เป็นแนวทางให้สถานศึกษาสนับสนุนการให้ความรู้เรื่องการอนามัยเจริญพันธุ์, กิจกรรมรณรงค์เพื่อปรับเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การสร้างค่านิยมทางเพศที่ถูกต้อง รวมถึงสถานพยาบาลที่ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติการดูแลวัยรุ่นในกระบวนการให้คำปรึกษา

Title Research FACTORS RELATING PREMARITAL SEX PREVENTION PRACTICES
AMONG UNIVERSITY STUDENT.

Researcher WANTANEE SUWANNACHANG

Office HEALTH PROMOTION UNIT, HEALTH SCIENCE CENTER,
BURAPHA UNIVERSITY

Abstract

The purpose of this study was to examine factors related to premarital sex prevention practices of the first year Burapha students. The 400 samples answered 3 sets of questionnaires ; 1) demographic data, 2) predisposing factors ; sex, parents's living together, knowledge of premarital sex prevention, attitude to premarital sex 3) enabling factors; receiving information, receiving counseling and reenforcement factors; receiving supporting from parents, friends and health care providers. Data were analyzed using mean, Standard deviation, correlation, independent t-test and stepwise regression analysis.

The result of this study revealed that attitude to premarital sex, receiving supporting from parents, friends, health care providers and knowledge of premarital sex prevention showed positive relationship with premarital sex prevention practices at a 0.01 statistical level of significance. The stepwise multiple regression showed that attitude to premarital sex, receiving supporting and knowledge of premarital sex prevention have the effect on premarital sex prevention as shown in the following equation;

$$\hat{Y} (\text{premarital sex prevention practice}) = 0.357 + 0.416(\text{attitude to premarital sex}) \\ + 0.365 (\text{receiving supporting}) + 0.425 (\text{knowledge of premarital sex prevention})$$

As this results of this study, it is recommended that educational institutions should promote reproductive health education, campaign to alter attitude to premarital sex prevention, build up sex personal value. Also health care providers should adjust attitude to provide caring adolescents in counseling process.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดของวัยรุ่นและการพัฒนาบทบาทชายหญิง.....	8
แนวคิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	11
แนวคิดทักษะชีวิตในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	15
แนวคิดของ PRECEED FRAMEWORK.....	20
ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	22
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	30
4. ผลการวิจัย.....	32
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ส่วนที่ 2 ข้อมูลของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม.....	35
ส่วนที่ 3 การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมี เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	44
ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่สามารถร่วมอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมี เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	45
5. สรุปและอภิปรายผล	48
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	59
ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก	65
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	71

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
1. ร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลและเพศ.....	33
2. จำนวนและร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเพศ.....	36
3. จำนวนและร้อยละของข้อคำถามวัดความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้อง.....	36
4. จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเพศ.....	37
5. คะแนนเฉลี่ยเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นรายข้อ คะแนนเฉลี่ยโดยรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเพศ.....	37
6. ร้อยละของระดับความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	39
7. ร้อยละของระดับการได้รับการให้คำปรึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งบุคคลต่าง ๆ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
8. ร้อยละของระดับการได้รับการสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข จำแนกตามแหล่งที่ได้รับ และเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายระดับการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	42
10. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาที่มีความแตกต่างระหว่างเพศ.....	44
11. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน และบิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน.....	44
12. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้ เจตคติ การได้รับข้อมูล การได้รับการให้คำปรึกษาและการได้รับการสนับสนุนกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	45
13. การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่สามารถอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถานการณ์ด้านสุขภาพวัยรุ่นไทยซึ่งเป็นประชากรช่วงอายุ 15-24 ปีที่มีอยู่ประมาณ 17 ล้านคน คือร้อยละ 27 ของประชากรของประเทศทั้งหมดนั้น พบว่าขนาดและความรุนแรงของปัญหาสุขภาพด้านการอนามัยเจริญพันธุ์เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน จากการวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2536) (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536) พบว่า ชาวคนไทยปัจจุบันในช่วงอายุ 15-19 ปี มีประสบการณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น คือ วัยรุ่นชายมีประสบการณ์ทางเพศ ร้อยละ 36 วัยรุ่นหญิงร้อยละ 23 และที่ผ่านมามีพบว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายเปลี่ยนไปคือ ลดการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการแต่มีเพศสัมพันธ์กันเองในกลุ่มเพื่อนและไม่ป้องกันตนเอง (สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 10 กรมควบคุมโรคติดต่อ) การศึกษาเรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นนักศึกษาชายและหญิงที่ผ่านมามีข้อมูลที่แสดงถึงการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักศึกษาชายนั้นส่วนใหญ่มักจะมีความคาดหมายไว้แล้วล่วงหน้า ต่างจากนักศึกษาหญิงซึ่งมักมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่คาดคิดมาก่อน (จักรกฤษณ์, 2544) แสดงถึงสภาวะการณ์ที่นักศึกษาหญิงไม่ได้เตรียมพร้อมหรือมีการไตร่ตรองเพื่อการป้องกัน หรือหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ นอกจากนี้ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายมีมากกว่านักศึกษาหญิง (รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์, 2539) และยังพบว่า ในจำนวนนักศึกษาหญิงที่มีประสบการณ์มีการเรียนรู้เรื่องเพศ (ร้อยละ 49.44) เคยตั้งครรภ์และทำแท้งร้อยละ 5.60 นอกจากนี้ นักศึกษาชายยังมีเจตคติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานถือว่าเป็นการแสวงหาความสุขร่วมกัน การมีคู่วิธีระหว่างเรียนถือว่าเป็นประสบความสำเร็จ ซึ่งแสดงถึง วัยรุ่นในสถานภาพนักศึกษายังมีเจตคติที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่คิดจะจริงจังและมีครอบครัวในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนำไปสู่ปัญหาที่เกิดผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ได้แก่ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การเลื่อนภาคการเรียน อย่างไรก็ตามกรมอนามัยซึ่งรับผิดชอบสุขภาพด้านการอนามัยเจริญพันธุ์วัยรุ่นได้ค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อควบคุมป้องกันปัญหานี้มาโดยตลอด และได้กำหนดเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ 9 (ศิริพร กัญชนะ, 2545) ให้เด็กวัยเรียนและเยาวชนร้อยละ 75 มีทัศนคติและทักษะในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้รองรับสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันที่มีแนวโน้มนำไปสู่ปัญหาการติด

เชื้อเอชดีตามมา (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2541, หน้า 64) ได้แก่ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์แบบหลายคนของวัยรุ่นชายและหญิงก่อนแต่งงาน ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิงเป็นลักษณะที่มีคู่นอนหลายคน เป็นระยะเวลาสั้น ๆ โดยที่มักไม่มีการพูดคุยสื่อสารระหว่างกันและกันในเรื่องเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย นอกจากนี้ข้อมูลสถานการณ์อนามัยเจริญพันธุ์วัยรุ่นไทย (ยุพา พูนขำ, 2545) พบว่า วัยรุ่นเชื่อว่าสมัยนี้ หญิง-ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น วัยรุ่นหญิงยอมรับแนวคิดเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น เยาวชนหญิงในเขตเมืองเกือบครึ่งหนึ่งมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน คู่รักของหญิงวัยรุ่น 6 ใน 10 ไม่ใช้ถุงยางอนามัย ในกลุ่มนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์มีประมาณไม่เกินร้อยละ 60 ที่มีการใช้ถุงยางอนามัย ในกลุ่มนักศึกษาในระดับอาชีวะ และอุดมศึกษาร้อยละ 40 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยทั้งกับคู่นอนและกับหญิงบริการทางเพศ และข้อมูลที่แสดงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาที่กล่าวข้างต้นคือ ข้อมูลการทำแท้งประมาณร้อยละ 46 ของการทำแท้งทั้งหมดเป็นสตรีอายุต่ำกว่า 25 ปีและมีร้อยละ 30 เป็นสตรีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี อย่างไรก็ตามการจากความพยายามที่จะแก้ปัญหาการอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นที่มีมาโดยตลอดนั้น แนวทางหนึ่งคือแนวคิดที่เป็นการป้องกันปัญหาใหม่ไม่ให้เกิดขึ้น และเปลี่ยนจากปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้วัยรุ่นมีปัญหากลายเป็นปัจจัยเอื้อที่จะทำให้วัยรุ่นเป็นวัยรุ่นที่มีสุขภาพดี (บวร งามศิริอุดม, 2545) ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถานศึกษา และชุมชนโดยกระบวนการที่จะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรม ได้มีผลการศึกษาที่ผ่านมา (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, 2541, หน้า 56, 64) พบว่าเป็นวิธีให้ความรู้บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นทุกขั้นตอน โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ว่าตนเองสามารถที่จะดูแลป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เกิดความตระหนักและตั้งใจที่จะป้องกัน และควรเพิ่มเติมบทบาทของครอบครัว ให้มีการพัฒนาโครงการครอบครัวศึกษาที่พ่อแม่สอนลูกเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว มีการให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาวัยรุ่น สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและอบอุ่นแก่วัยรุ่น ทัศนคติและพฤติกรรมทางบวกของผู้ใหญ่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเอง ความรู้สึกว่าถูกรักและเป็นเจ้าของและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ และสิ่งที่สำคัญคือต้องมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศและการต่อรองทางเพศ เพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยแก่สตรีวัยรุ่น

ดังนั้นการป้องกันปัญหาใหม่เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นและพยายามเปลี่ยนปัจจัยเสี่ยงของวัยรุ่นให้เป็นปัจจัยเอื้อเพื่อช่วยให้วัยรุ่นมีความรู้/ทักษะในการเผชิญความเปลี่ยนแปลงของตนเอง จึงเป็นความพยายามในการปรับเปลี่ยนการให้บริการทางด้านสาธารณสุขจากการตั้งรับเพื่อให้การรักษาปลายเหตุมาเป็นการค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและกำหนดแนวทางเพื่อการป้องกันก่อนที่จะเกิดปัญหา โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ (PRECEED framework) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคลและภายนอกบุคคลของกรีนและคณะ (Green et.,al 1980: 71) ซึ่งเป็นกระบวนการ

วิเคราะห์เพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษาที่มีแนวคิดว่า พฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ได้แก่ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป ซึ่งปัจจัยนำที่คาดว่าจะมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานคือ เพศโดยคาดว่าเพศชายมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานน้อยกว่าเพศหญิงเนื่องจากค่านิยมสังคมนั้นไม่ถือว่าการที่ชายมีเพศสัมพันธ์กับหญิงก่อนแต่งงานเป็นเรื่องเสียหายแต่อย่างใด การอยู่ร่วมกันของบิดามารดาโดยคาดว่า นักศึกษาที่มีบิดาและมารดาอยู่ด้วยกันมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่านักศึกษาที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ปัจจัยเอื้อได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และปัจจัยเสริมคือ การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 เนื่องจากเป็นเยาวชนวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงวัยที่ปรับตัวทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมจากวัยรุ่นตอนกลางอายุ 14-18 ปีไปสู่ความเป็นวัยรุ่นตอนปลายอายุ 18-21 ปี จากสถานภาพนักเรียนที่อยู่ในความดูแล พักอาศัยกับบิดามารดา มาสู่การพัฒนาเป็นผู้ต้องพึ่งพาตนเอง ต้องรับผิดชอบทั้งการเรียน ชีวิตส่วนตัวในการเข้ามาอยู่ในสังคมใหม่คือมหาวิทยาลัย และเป็นวัยที่เริ่มมีเพื่อนต่างเพศมากขึ้น (สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, 2539, หน้า 13) เริ่มมีนัดและบางคนก็อาจมีคูรักรหรือมีแฟนแล้ว โอกาสที่จะอยู่กับคูรักรสองต่อสอง สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ชักนำไปให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จึงจำเป็นต้องมีทัศนคติและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานด้วย

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานด้านส่งเสริมสุขภาพ รับผิดชอบจัดบริการมุ่งเน้นการป้องกันโรคที่สามารถป้องกันได้ การส่งเสริมสุขภาพทั้งกาย จิต สังคมในเรื่องสุขภาพรูปแบบเชิงรุก ที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้ง่ายและจัดให้ออกสถานพยาบาล ให้กับกลุ่มนักศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งเป็นประชากรผู้มีสิทธิ์ประโยชน์ภายใต้นโยบายโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และเป็นประชากรในกลุ่มที่อาจมีความเสี่ยงด้านพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นหาปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้เป็นแนวทางจัดบริการให้สอดคล้อง ตรงกับความต้องการและข้อเท็จจริงกันการมีเพศสัมพันธ์และคาดหวังให้เกิดผลลัพธ์ในการลดปัญหาอันเนื่องมาจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอื่น ๆ ได้แก่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มนักศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
3. ศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่านักศึกษาชาย
2. นักศึกษาที่มีบิดา/ มารดาอยู่ร่วมกัน มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่านักศึกษาที่บิดาและมารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน
3. ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
4. เจตคติต่อเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
5. การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
6. การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
7. การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
8. ปัจจัยได้แก่ เพศ, การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา, ความรู้เรื่องป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน, เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน, การได้รับข้อมูลข่าวสาร, การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่, เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข ที่ศึกษาสามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะนักศึกษาหลักสูตรภาคปกติในสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2545 ชั้นปีที่1 โดยศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ได้แก่ เพศ การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ความรู้ เจตคติ การได้รับข้อมูลข่าวสาร บริการสุขภาพวัยรุ่นที่มีอยู่ และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2546

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก หรือความตั้งใจไม่ปฏิบัติ เป็นการกระทำ หรือความตั้งใจไม่ปฏิบัติที่แสดงถึงความสามารถในการ สร้างสัมพันธภาพในการคบเพื่อนต่างเพศ การสื่อสาร การรับรู้ปัญหา หาทางเลือก ตัดสินใจแก้ ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง และรู้จักเลือกใช้วิธีการ จัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสม

1.1 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal relationship and communication skill) หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน และความสามารถในการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการความ ชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ

1.2.การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา (Decision making and problem solving skill) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทาง เลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

1.3.การจัดการกับอารมณ์และความเครียด(Coping with emotion and stress skill) หมายถึง ความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน เลือกใช้วิธี การจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสมและเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงสาเหตุพร้อมทั้งเบี่ยงเบน พฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

2.เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติ ในด้านความเหมาะสมของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

3.การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ หมายถึง ระดับความมาก น้อยของการได้รับการ ให้ข้อชี้แนะ คำแนะนำ การให้ทางเลือกเพื่อตัดสินใจ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ใน วัยเรียนจากบุคคลต่าง ๆ

4. การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข หมายถึง การได้รับการ สอน ให้คำแนะนำ คำปรึกษาจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข เกี่ยวกับข้อมูลความรู้ใน เรื่อง การป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ การคบเพื่อนต่างเพศ การรักษาสัมพันธภาพที่ดี การ ปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ทักษะการปฏิเสธหากอยู่ในสถานการณ์ ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

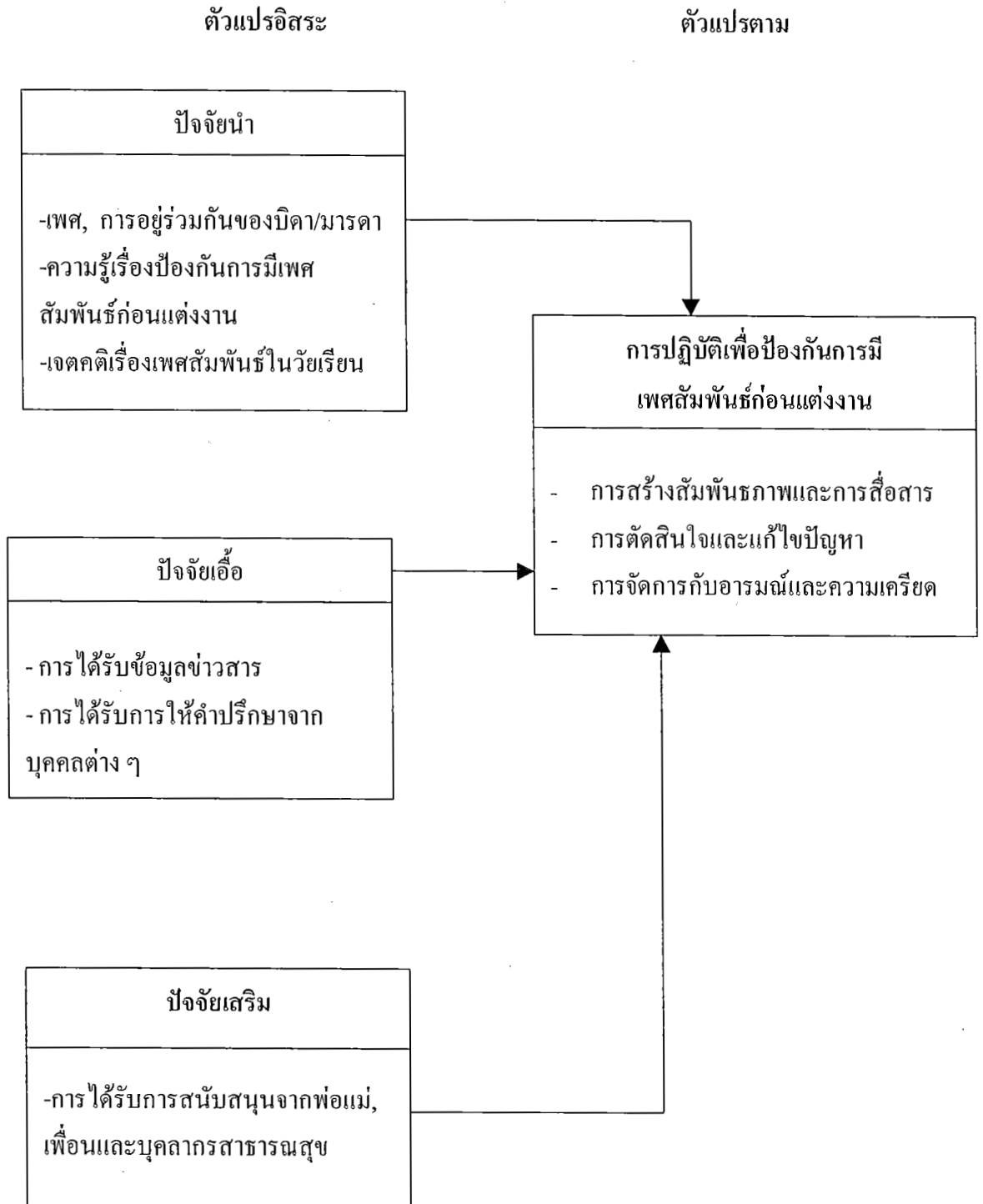
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานต่อผู้ดูแลนักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อนำไปปรับรูปแบบให้มีบริการด้านการอนามัยเจริญพันธุ์วัยรุ่น, สิ่งแวดล้อมที่สามารถป้องกันได้อย่างทั่วถึง

2. เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานแก่สถานพยาบาลเพื่อจัดบริการให้ตรงกับบริการสุขภาพด้านการอนามัยเจริญพันธุ์ที่เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ (Green and Kreuter, 1991: 153)

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดของวัยรุ่นและการพัฒนาบทบาทชายหญิง
2. แนวคิดของเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
4. แนวคิดของ PRECEED framework
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

1.แนวคิดของวัยรุ่นและการพัฒนาบทบาทชายหญิง

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยสำคัญของชีวิตที่คนเราจะประสบความสำเร็จหรือวิกฤตการณ์ในการปรับตัวมากที่สุด (จิราพร มงคลประเสริฐ, 2544, อ้างถึงในบุปผา ศิริรัศมี, 2545 : 8-10) เป็นที่ยอมรับกันว่าวัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่เปลี่ยนจากความเป็นเด็กเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาวซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป เป็นวัยซึ่งเด็กมีอารมณ์รุนแรง มีความต้องการและแรงผลักดันตามธรรมชาติของคนหนุ่มสาว ความคิดอ่านอันสืบเนื่องมาจากการเจริญของสมองมีมากขึ้นและลึกซึ้งตามลำดับ ความสัมพันธ์ทางสังคมขยายขอบเขตออกไป ต้องเรียนรู้บทบาทและสถานะของตนในสังคม ต้องเผชิญปัญหาและข้อขัดแย้งมากมาย บางครั้งรู้สึกเบื่อกับงานแม่ไม้ แข็งแกร่งเต็มไปด้วยความหวังหรือพลัง แต่บางครั้งกลับรู้สึกวิตกกังวลใจ เกรงเครียดหรือผิดหวังต่อแม่ รู้สึกสับสน

การแบ่งวัยรุ่นตามช่วงอายุ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงย่อยคือ (วีรพล จันทร์ศิษย์, 2539, หน้า 23-27)

1. วัยรุ่นระยะต้น อายุระหว่าง 10-14 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างมาก มีลักษณะทางเพศของความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งมักก่อให้เกิดความวิตกกังวล โดยเฉพาะกังวลกับรูปร่างหน้าตา สักส่วน ความคิดและระดับสติปัญญาของวัยรุ่นระยะนี้จะค่อยเปลี่ยนแปลงจากความคิดขั้นต้น ๆ ขั้นเดียวพัฒนาเป็นความคิดในเชิงซ้อนลึกซึ้ง คิดแบบวิเคราะห์ มองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยสายตาที่ทอดไกลกว่าเดิม ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์นั้นวัยรุ่นมีอาการว้าวุ่น วิตกกังวล หวาดระแวง อารมณ์แปรปรวน ความรู้สึกอยู่ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ บางครั้งดูสุขุมรอบคอบ บางครั้งดูบ้าบิ่น มุทะลุ สาเหตุพื้นฐานมาจาก ความหวาดกลัว หรือความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจนั่นเอง

2. วัยรุ่นระยะกลาง อายุระหว่าง 15-17 ปี วัยนี้เด็กจะยอมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของตนเองแล้วว่าตนเองจะเป็นหญิงหรือชาย บทบาทควรเป็นเช่นใด วัยรุ่นจะพยายามแยกตัว

จากพ่อแม่ และเป็นช่วงวัยที่จะได้รับอิทธิพลทางความคิดจากเพื่อนฝูงมากที่สุด การเข้ากลุ่มเพื่อมีกิจกรรมนอกเหนือจากได้มีกลุ่มสัมพันธ์แล้ว ยังแสดงถึงความพึงพอใจที่ได้รับการยอมรับ มีการนำและการตาม ตามสัญลักษณ์ของกลุ่ม ในระยะนี้อาจเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามแต่ยังไม่กล้าแสดงออกเนื่องจากยังขาดเอกลักษณ์ของตัวเอง

4.วัยรุ่นระยะปลาย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นวัยรุ่นที่เริ่มมีความรู้สึกเป็นผู้ใหญ่และเป็นตัวของตัวเอง มีบทบาทในสังคมเพิ่มขึ้นและสนใจขึ้น การพัฒนาเป็นผู้ใหญ่จะต้องรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร ต้องการอะไร มีค่านิยมและแผนการในชีวิตอย่างไร เป็นวัยที่ต้องพยายามปรับตัว พัฒนาจิตใจเพื่อให้เข้ากับสังคมได้ พร้อมกับที่เป็นผู้ที่จะได้รับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่การงาน สุดท้ายของการพัฒนาทางร่างกายและทางเพศ ความพร้อมในการเป็นพ่อแม่ ซึ่งเรียกว่า “เอกลักษณ์” ที่วัยรุ่นพึงมีเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ได้แก่ (1) บทบาทและหน้าที่ทางสังคม มีเอกลักษณ์ที่มั่นคง (2) มาตรฐานและค่านิยม จุดยืนปรัชญาของชีวิตสอดคล้องกับครรลองของสังคม (3) เข้าใจและรู้สึกถึงบุคลิกลักษณะของตนเอง (4) มีจุดหมายและความหวังในชีวิต (5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น รวมทั้งความสามารถที่จะมีความสัมพันธ์อันสนิทแน่นแฟ้นกับเพศตรงข้ามอย่างมีความรับผิดชอบ

วัยรุ่นระยะนี้มีการพัฒนาของจิตใจในรูปที่สับสน ยุ่งยากใจ มีอาการของความสับสน วุ่นวายในเอกลักษณ์ของระยะนี้เป็นได้หลายแบบ เช่น ขาดความสามารถในการตัดสินใจว่าตนเองต้องการอะไร ไม่รู้ว่าตนเองมีความหวังและจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร อาจเกิดความรู้สึกอ้างว้าง เบื่อ วิตกกังวล ความสัมพันธ์ทางเพศของวัยรุ่นระยะนี้จะมีความหมายต่างออกไป หญิงมักใฝ่ฝันหาความรักที่มั่นคง จริงจัง ฝ่ายชายมักต้องการหาประสบการณ์ทางเพศ ซึ่งจำเป็นต้องให้ความด้านอนามัยเจริญพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักถึงธรรมชาติที่แตกต่างและเตรียมความพร้อมในการเป็นพ่อแม่ในอนาคต

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ในครั้งนี้ ศึกษาในวัยรุ่นระยะปลายคือ วัยรุ่นอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปเนื่องจากเป็นวัยที่มีการพัฒนาความคิด ค่านิยมในการรับผิดชอบตนเอง ทั้งการเรียน สังคม การคบเพื่อนต่างเพศซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจต่อการเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติได้ และความหมายของวัยรุ่นในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงเยาวชนวัยรุ่นระยะปลายที่เริ่มมีความรู้สึกเป็นผู้ใหญ่ มีความคิดเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เป็นวัยที่ต้องพยายามปรับตัว พร้อมทั้งจะรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่การงานต่อไป

แนวทางการพัฒนาตนเองของวัยรุ่น

การก้าวผ่านวัยรุ่นเข้าสู่ผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมนั้น วัยรุ่นจึงควรมีบทบาทและหน้าที่ตามบทบาทหญิงชายในวัยรุ่นตามที่กองอนามัยครอบครัวได้กำหนดเพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนาตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น และทำความเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ อารมณ์และสังคมของตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลรอบข้างได้และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของตนเอง
2. ทำตนให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม เรียนรู้บทบาทของความเป็นชายและบทบาทของความเป็นหญิงตามวัฒนธรรมจากบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ เพื่อจะได้สามารถปรับตัวปรับใจได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การค้นหาวีถีทางของตนเองในอันที่จะมีบทบาทตามเพศของตน จากพ่อแม่ ครอบครัวและชุมชน
3. เรียนรู้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในวัยเดียวกัน โดยการ เข้าร่วมกลุ่มเพื่อน ไม่เก็บตัว อยู่คนเดียว คบเพื่อนทั้ง 2 เพศ เรียนรู้การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศและการวางตัวอย่างเหมาะสม เรียนรู้การรักผู้อื่น และวิธีการที่จะได้รับความรักจากเพื่อนและคนรัก เรียนรู้การคบเพื่อนในโรงเรียน เพื่อนบ้าน และเพื่อนในชุมชน รู้จักตอบรับคำเชิญหรือปฏิเสธ
4. พยายามช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด แสดงออกทางอารมณ์ด้วยการรู้จักควบคุมตนเองให้มากขึ้น เรียนรู้การพึ่งพาอาศัยกันและกันกับผู้อื่น เรียนรู้การเป็นผู้ใหญ่ในหมู่ผู้ใหญ่ด้วยกัน
5. ตั้งเป้าหมายของชีวิตให้ถูกต้อง โดยขอคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากพ่อแม่ ผู้ใหญ่ในเรื่องการศึกษา การงานอาชีพ และการเลือกคู่ครองเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีเพื่อเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ต่อไป
6. มีความพอใจในตนเอง เป็นหลักการดำเนินชีวิตที่สำคัญที่จะช่วยให้วัยรุ่นผ่านพ้นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างภาคภูมิใจ พอใจสภาพที่ตนเป็นอยู่จริง จะช่วยให้วัยรุ่นเป็นคนที่มีความสุข ยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต และปรับตัวเข้ากับสังคมแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขยิ่งขึ้น
7. ควรคบเพื่อนต่างเพศภายในขอบเขตของจารีตประเพณีไทยและตามวัยอันสมควร ควรศึกษาเล่าเรียนให้จบก่อน มีงานอาชีพทำเป็นหลักฐานแล้วจึงพิจารณาเรื่องคู่ครอง ไม่ชิงสุกก่อนห่าม
8. เข้าร่วมกิจกรรมสันตนาการต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อมีโอกาสรู้จักการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนและสังคมได้ดีขึ้น ช่วยลดความตึงเครียดในใจ ช่วยลดอารมณ์และความต้องการทางเพศ ช่วยให้มีทางออกที่ดีสำหรับการลดปัญหาทางอารมณ์ ความคับข้องใจและเรื่องเพศ
9. รู้จักใฝ่หาและเตรียมตัวในด้านอาชีพ รายได้สำหรับค่าใช้จ่ายของตน โดยตั้งใจศึกษาให้จบตามลำดับ เลือกอาชีพที่ตนสนใจตามความสามารถของตนเอง และจะให้ประโยชน์แก่อนาคตของตน
10. เตรียมตัวสำหรับการแต่งงานและการเริ่มชีวิตครอบครัวโดยการมีความพอใจที่จะทำงานรับผิดชอบกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องหน้าที่รับผิดชอบในชีวิตในบทบาทตามเพศของตน ตามขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมที่ดีของไทย
11. พัฒนาทักษะทางสังคมในการเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต รู้จักรับผิดชอบงานอื่นนอกเหนือจากงานของตนเพื่อฝึกฝนให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน

12. พัฒนาปรัชญาการครองชีวิตให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกปัจจุบัน คือ แยกแยะค่านิยมที่ดี ยึดมั่นจริยธรรมและคุณธรรมเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของ สังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ใฝ่หาความรู้ทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำแต่สิ่งที่ดีงาม ติดตามเหตุการณ์บ้านเมืองและของโลกตลอดเวลา

2.แนวคิดของเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ความหมายของความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส

ความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสหรือความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน (premarital sex) (วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ, 2537, หน้า45-48) หมายถึง การที่ชายและหญิงมีความสัมพันธ์ทาง เพศโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความสัมพันธ์ทางเพศที่เกิดขึ้นและมีอยู่ ทั่วไปโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ชายและหญิงมีโอกาสใกล้ชิดกันมาก ขึ้น ค่านิยมของสังคมไม่นิยมให้ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน แต่สังคมติเตียนผู้ชาย น้อยกว่าผู้หญิงซึ่งเรียกว่าเป็นมาตรฐานแบบสองเชิง (double standard)

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่อยู่ภายใต้พฤติกรรม สังคม เป็นการแสดงพฤติกรรมทางเพศระหว่างบุคคล 2 คน โดยเฉพาะในวัยรุ่นนั้นเนื่องมาจากทั้ง ปัจจัยพัฒนาการทางเพศจากอิทธิพลของฮอร์โมนในร่างกาย ทำให้มีแรงขับที่สนใจเพศตรงข้ามมาก ขึ้น มีความอยากรู้อยากเห็นและชอบที่จะหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบกับปัจจัยทางสังคมที่ สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยวนต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสถูกชักจูงไปสู่การมีพฤติกรรมทาง เพศที่ไม่เหมาะสม (อนงค์ วีระพันธ์, 2544, หน้า 27) ซึ่งความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในขณะที่วัยรุ่นยังไม่ พร้อม ไม่เหมาะสมกับการมีเพศสัมพันธ์เนื่องจากโดยบทบาทและหน้าที่ตามพัฒนาการของช่วงวัย ยังต้องเรียนหนังสือ เตรียมพร้อมที่จะประกอบอาชีพมากกว่าการใช้ชีวิตครอบครัว แต่เกิดเนื่องจากการ ได้ใกล้ชิดกับระหว่างเพื่อน คู่รัก และคล้อยตามค่านิยมทางสังคมที่เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อน แต่งงานเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับ

ลักษณะของการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน

การศึกษาของจักรกฤษณ์ พิญาพวงษ์ (2544)(อ้างถึงใน บุปผา ศิริรัสมิและจรรยา เศรษฐ บุตร, 2545, หน้า 75) พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างนักศึกษาชายและหญิงแบบความ สัมพันธ์ลึกซึ้งนี้ยังแบ่งได้หลายประเภททั้งแบบผ่านมานานไปไว้ภาระผูกพัน ต่างคนต่างมีอิสระ การเป็นคู่รักที่จริงจังแต่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ต่างคนต่างอยู่ และอีกประเภทที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน เข้าก็ไปเรียนหนังสือ ตกเย็นหรือค่ำก็มาอยู่ห้องเดียวกันไม่ต่างจากคู่ผัวตัวเมีย เมื่อเรียนจบแล้วส่วน มากจะแยกย้ายกันไป มีจำนวนน้อยรายที่จะได้ครองคู่กันต่อไป ซึ่งนักศึกษาต่างยอมรับดีว่าเป็นเรี

งของอนาคต ไม่แน่นอน นักศึกษาหญิงบางคนที่มีพฤติกรรมมีเพศสัมพันธ์แบบไม่จริงจังกิดว่าเป็นการสนุกด้วยกัน

การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของบุคคลนั้นในเรื่องเพศด้วย คือได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างไรในกลุ่มเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงคือเด็กผู้ชายได้รับการอบรมไม่ให้เอาเปรียบเพศหญิงหรือเห็นเพศหญิงเป็นเครื่องเล่นหรือไม่ มีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้ามอย่างไร มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิด หรือเข้าใจ“ความพร้อมในเรื่องเพศ” ซึ่งหมายถึง ความพร้อมในความเป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์พร้อมในด้านสังคม คือไม่อยู่ในวัยเรียน มีอาชีพ มีรายได้พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบ (กองวางแผนประชากรและครอบครัว, 2543) ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่งผลกระทบต่อครอบครัว และสังคม เพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบต่อเกิดการขาดความยับยั้งชั่งใจ และความระมัดระวังตน ความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของชายและหญิง และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

การศึกษาวิจัยเรื่องเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานที่ผ่านมา สังคมมีการยอมรับการอยู่ด้วยกันของชายหญิงโดยมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายหรือผู้ใหญ่วัยรุ่นหนุ่มสาว (young adult) การศึกษาของนฤมล รัตนไพจิตร (2533)(อ้างถึงในสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, 2539, หน้า 13) ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพและแบบแผนพฤติกรรมป้องกันสุขภาพของวัยรุ่นกรณีโรคเอดส์ พบว่า วัยรุ่นสตรียินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีแนวโน้มสูงขึ้น และการศึกษาของ สุทธิรา ปรีชารัตน์ (2533)(อ้างถึงในสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, 2539, หน้า 13) ศึกษาพฤติกรรมอนามัยทางเพศของวัยรุ่นในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ส่วนมากค่อนข้างไม่เห็นด้วยในข้อความที่ว่าสตรีที่เสียตัวก่อนแต่งงานเป็นเรื่องเสียหาย ส่วนการศึกษาในต่างประเทศนั้น เชียง (Zhang, 1999) เสนอบทความว่านับแต่การปฏิรูปเศรษฐกิจในประเทศจีน ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเรื่องเพศ โดยเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในกลุ่มวัยรุ่น รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสมากขึ้นด้วย ทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศถูกตระหนักกว่าเป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคลมากกว่าต้องอยู่ภายใต้การตัดสินของสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุของการแพร่ระบาดของเอดส์ในจีนอย่างรวดเร็ว การศึกษาของจีออจีวา (Geogieva, 2000) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของหญิงชาวบัลแกเรียเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน พบว่า 70.3% เห็นว่าเป็นเรื่องปกติและปัจจัยระดับการศึกษาที่ยิ่งสูงขึ้นจะพบการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้นด้วย ซึ่งการศึกษาข้างต้นสนับสนุนว่าแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีมากขึ้น สาเหตุของการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน

การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสนั้นเกิดขึ้นด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความอยากทดลองในสิ่งที่ไม่รู้ หรือด้วยความปรารถนาที่จะรู้ว่าตนเองมีความสามารถ

ในเรื่องเพศเป็นอย่างไร สามารถจะมีความต้องการทางเพศไปกันได้หรือไม่กับฝ่ายตรงข้าม ถึงแม้ว่าการศึกษาทางสังคมวิทยาพบว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานนั้นมักจะแสวงหาความสุขทางเพศได้อย่างเต็มที่ในชีวิตสมรสก็ตามซึ่งพบได้ในสังคมตะวันตกโดยทั่วไป แต่เนื่องจากวัฒนธรรมไทยยังไม่ยอมรับความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส และฝ่ายชายส่วนมากยังคงต้องการให้เจ้าสาวของตนมีความบริสุทธิ์ในวันแต่งงานด้วย ประกอบกับค่านิยมแบบสองเชิงที่สังคมไทยไม่ลงโทษหรือตำหนิฝ่ายชายถ้ามีความสัมพันธ์ทางเพศมาก่อนการสมรส

การศึกษาด้านพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2541 ของพิมพ์วัลย์ บุญมงคลและวันเพ็ญ มาอุ่น (2541, อ้างถึงใน พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544, หน้า 2) ชี้ชัดว่าพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ด้วยเงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วและระบบค่านิยมทางเพศที่เป็นรากฐานของพฤติกรรมทางเพศ รวมถึงค่านิยมของการป้องกันที่ถูกต้อง ขาดการสื่อสารและความเข้าใจเรื่องเพศอย่างเพียงพอ นอกจากนี้พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ (2536) (อ้างถึงในรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์และพรนภา หอมสินธุ์, 2539, หน้า 8) ได้สรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือปัจจัยกำหนดพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยรวบรวมจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ไว้ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ปัจจัยทางชีวภาพ ได้แก่ อายุ แรกกอดค้นทางเพศ
2. ปัจจัยทางวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งมีค่านิยมที่เก็บกอดเรื่องเพศ ทำให้เด็กวัยรุ่นมีการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างไม่ถูกต้อง ส่งผลต่อทัศนคติในเรื่องเพศ
3. การได้รับการเผยแพร่ความรู้ที่ผิดจากแหล่งที่ไม่เหมาะสม ทำให้วัยรุ่นมีความเชื่อที่ผิด
4. การขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสรีรวิทยาที่ถูกต้อง
5. สิ่งขั้วจากสถานภาพบางประการ แหล่งเสื่อมโทรมตามสภาพแวดล้อมในสังคมจากการดำเนินชีวิตประจำวัน
6. ขาดการปลูกฝัง ค่านิยมในการรักนวลสงวนตัว ให้มีการอดได้ รอได้ เมื่อถึงวัยที่เหมาะสม

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบมักเกิดจากการปล่อยเนื้อปล่อยตัวของวัยรุ่นหญิงวัยรุ่นหญิงมีค่านิยมผิด ๆ ที่คิดว่าพรหมจรรย์ไม่ใช่สิ่งสำคัญ ฝ่ายชายเห็นแก่ความใคร่ ไม่หาวิธีระบายอารมณ์ทางเพศที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง การเกิดเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอาจเกิดจากสาเหตุที่สื่อต่าง ๆ เช่น วีดีโอ การ์ตูนญี่ปุ่น นิยายสารที่เสนอกาฬลามก และภาพการมีเพศสัมพันธ์ จากสาเหตุขาดความอบอุ่นในครอบครัว มีค่านิยมที่ผิด ๆ ไม่มีการทบทวนคิดไตร่ตรอง ทั้งหญิงและชายขาดสติพฤติกรรมเลียนแบบสังคมตะวันตกและจากกลุ่มเพื่อน

ผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมของผู้เกี่ยวข้องคือผลกระทบที่เกิดกับฝ่ายหญิงคือ อาจตั้งครรภ์ ติดโรคเอดส์ กลัวพ่อแม่รู้ กลัวครูและเพื่อนรู้ ผลกระทบที่เกิดกับฝ่ายชาย คือ กลัวความรับผิดชอบถ้าฝ่ายหญิงเรียกร้องหรือฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ ด้านสังคม คือ พ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายอาจไม่ยอมรับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายต้องปลื้มตัวมาอยู่กันตามลำพัง และไม่สามารถที่จะหารายได้มาจุนเจือตนเอง ทำยสุดท้ายก็อาจจะต้องประพฤติดึกกฏหมายเมื่อต้องการเงิน

แนวทางป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

แนวทางในการป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยเฉพาะฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ควรปฏิบัติดังนี้ คือ ฝ่ายชาย

1. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสกับผู้หญิงที่ตนไม่ได้รักใคร่ห่วงใยอย่างแท้จริง เพียงเพื่อให้เห็นผู้หญิงเป็นเครื่องเล่นเท่านั้น
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส ถ้าตนอยู่ในสถานะที่ไม่สามารถรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดตามมาได้ เช่น การตั้งครรภ์ของฝ่ายหญิง
3. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส เพียงเพื่อแสดงความสามารถทางเพศหรือแสดงความเป็นผู้ชาย โดยการมีเพศสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิง
4. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส ถ้าไม่รู้จักคุมกำเนิดหรือไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิด

ฝ่ายหญิง

1. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสกับผู้ชายที่ไม่ได้แสดงความรักใคร่ห่วงใยหรือเอื้ออาทรอย่างแท้จริง
2. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสกับผู้ชายที่ไม่รับผิดชอบ หรือพิจารณาแล้วว่าเขาไม่สามารถจะรับผิดชอบต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น ลักษณะนิสัย หรือเขากำลังศึกษาเล่าเรียน หรือผู้ชายที่แต่งงานแล้ว
3. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรส เพื่อจะผูกมัดเพื่อนชาย หรือเพื่อแสดงให้เห็นเขาทรนกว่ารักเขามากหรือ การบอกรักของเพื่อนชายเท่านั้น
4. ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนสมรสกับเพื่อนชายที่ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิดหรือไม่ยอมใช้การคุมกำเนิด
5. ผู้หญิงไม่ควรจะมีเพศสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานกับใครเลย

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ เป็นการแสดงถึงการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะมั่นใจในความรักและเรียนรู้กันมานานพอ มีความยินยอมพร้อมใจกันทั้งสองฝ่าย มีความพร้อมในด้านการศึกษาและอาชีพ มีความปลอดภัย และแน่ใจว่าจะไม่เกิด

ปัญหาในภายหลังทั้งต่อตนเอง (ตั้งครรภ์, ติดโรค) ต่อครอบครัว และสังคม (การทำแท้ง, การทำให้พ่อแม่ผิดหวัง)

3.แนวคิด เกี่ยวกับทักษะชีวิตในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ความแตกต่างของหญิงชายเชิงสังคมมิติ (นิรุจน์ อุทธา และกนกวรรณ แก้วป่า, 2544: 257-260) ได้กำหนดแนวทางสำหรับการปฏิบัติทางเพศ ทักษะชีวิตที่มีต่อเรื่องเพศ ซึ่งถูกปลูกฝังโดยความแตกต่างของหญิงและชาย รวมทั้งความคาดหวังระหว่างบทบาทหญิงที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กให้ได้รับการสั่งสอนเรื่องเพศและทักษะในการดำเนินชีวิตเรื่องเพศที่แตกต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกทางเพศเมื่อโตเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมีความสนใจเพศตรงข้ามและมีความต้องการทางเพศสูง ต้องการแสวงหาความแปลกใหม่ตามจินตนาการ อยากทดลองและเรียนรู้โดยลำพัง ซึ่งมีผลทำให้วัยรุ่นตัดสินใจปฏิบัติตัวหรือมีค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับวัยรุ่นได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมตะวันตก เช่น ค่านิยมทางเพศที่ให้คุณค่ากับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การได้รับข่าวสารเรื่องเพศทางสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดค่านิยมและเจตคติที่ไม่ถูกต้อง ขาดทักษะการปฏิบัติทางเพศ และผลอันไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับมิติทางเพศตามมา

การให้ความสำคัญและพยายามพัฒนาวิธีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องนั้น กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มนำวิธีการสอนทักษะชีวิตด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Life Skill) มาใช้สอนเรื่องเพศศึกษากับเด็กวัยรุ่น เพื่อให้มีทักษะในการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์และกามโรคในระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 เป็นต้นมา และถือเป็นนโยบายให้หน่วยงานสาธารณสุขทุกแห่งดำเนินการด้วยกระบวนการสอนทักษะชีวิตแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ทักษะชีวิต (Life skill) เป็นความสามารถอันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ สารเสพติด บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อ สิ่งแวดล้อม จริยธรรม ปัญหาสังคม (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2544, หน้า 1-3)

องค์การอนามัยโลก ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบ จัดเป็น 5 คู่ และจัดแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
2. ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตน และความเห็นใจผู้อื่น
3. ด้านทักษะพิสัย มี 3 คู่ ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร, การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา, การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ในประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนโดยจัดให้ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบ จัดความตระหนักรู้ในตนและ

ความเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัย โดยเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่ คือ ความภาคภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม และส่วนที่เหลืออีก 3 คู่เป็นด้านทักษะพิสัย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย

องค์ประกอบด้านพุทธพิสัย ที่เป็นองค์ประกอบร่วมได้แก่

ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (critical thinking) หมายถึง ความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว

ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ติดขัดอยู่ในกรอบ

องค์ประกอบด้านจิตพิสัย หรือเจตคติ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 คู่คือ

คู่ที่ 1 ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตน และความเห็นใจผู้อื่น

คู่ที่ 2 ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

ความตระหนักรู้ในตน (self awareness) หมายถึง ความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นในแง่ความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สุขภาพ

ความเห็นใจผู้อื่น (empathy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึก และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเรา ไม่ว่าจะเป็นด้านเพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา สุขภาพ

ความภาคภูมิใจในตนเอง (self esteem) หมายถึง ความรู้สึกว่าคุณค่า เช่น ความมีน้ำใจ รู้จักให้รู้จักรับ ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน เช่น ด้านกีฬา ศิลป ดนตรี โดยมีได้มุ่งสนใจแต่ในเรื่องรูปร่าง หน้าตา เสน่ห์ หรือ ความสามารถทางเพศ

ความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) หมายถึง ความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมมีส่วนสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตน เนื่องจากเป็นแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

องค์ประกอบด้านทักษะพิสัยหรือทักษะ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 คู่คือ

คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา

คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์ และความเครียด

ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดให้องค์ประกอบทั้ง 3 คู่เป็นตัวแปรตามที่ต้องการศึกษาว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติโดยใช้ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยนี้ อย่างไรก็ตามการป้องกันมิเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยกล่าวถึงทักษะแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันมิเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานดังนี้

การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal relationship and communication skill) หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และภาษาท่าทางเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน และความสามารถในการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดของอีกฝ่าย ไม่ว่าจะในการแสดงความต้องการความชื่นชม การปฏิเสธ การสร้างสัมพันธภาพ

ในการคบเพื่อนต่างเพศควรมีการตระหนักและเห็นคุณค่าในการปฏิบัติต่อเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม โดยในเพศชาย และเพศหญิงนั้นควรได้เรียนรู้การมีคุณค่าของการเป็นเพศชายและคุณค่าของการเป็นเพศหญิงเพื่อจะได้ปฏิบัติ วางตัวที่เหมาะสมในการมีสัมพันธภาพต่อกัน คือ

คุณค่าของการเป็นผู้หญิง มีดังนี้

1. ภูมิใจในคุณค่าและศักดิ์ศรีของหญิง

2. รักนวลสงวนตัว ไม่มีเพศสัมพันธ์กับชายจนกว่าจะมีความพร้อมทางวุฒิภาวะที่สามารถรับผิดชอบผลที่เกิดตามมาได้ ทั้งนี้เพราะว่าสังคมไทยนั้นยังถือว่าความบริสุทธิ์หรือพรหมจารีแห่งเพศเป็นเกียรติที่สูง ซึ่งจะต้องสงวนไว้ยิ่งด้วยชีวิตของกุลสตรี

3. ไม่ปล่อยตัวสนิทสนมกับผู้ชายง่าย ๆ ความสัมพันธ์กับเพศชายต้องอยู่ในขอบเขตและอยู่ในสายตาของพ่อแม่

4. มีมารยาทหรือความพุดติทางเพศที่เหมาะสม เช่น ไม่เปิดโอกาสให้เพศชายสัมผัสเนื้อตัว กอด จูบ อันจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้โดยคาดไม่ถึง

5. รู้จักปฏิเสธเมื่ออยู่ในภาวะคับขัน

คุณค่าของการเป็นผู้ชาย มีดังนี้

1. รู้จักให้เกียรติผู้หญิง ไม่ฉวยโอกาสล่วงเกิน

2. ให้ความคุ้มครองสตรีเพศให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ

3. รู้จักควบคุมหรือเหนี่ยวรั้งจิตใจของตนเองไม่ให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์

การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่างเพศนั้นมีทั้งผลทางบวกและผลในทางลบ โดยผลทางบวกนั้นคือ มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยแบ่งเบาความทุกข์ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่วนผลทางลบนั้นคือ ความใกล้ชิดอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้โดยไม่คาดคิด และเมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้วอาจไม่สามารถที่จะสำเร็จการศึกษาหรือ ทำให้แผนชีวิตล้มเหลวได้

ดังนั้นชายและหญิงควรปฏิบัติตนในฐานะเพื่อนต่างเพศ โดยฝ่ายชายต้องหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ ต้องให้เกียรติผู้หญิง และไม่ใช้กำลังข่มเหงผู้หญิง ส่วนผู้หญิงต้องรู้จักวางตัวไม่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนชายมากเกินไป รู้จักปฏิเสธหากอยู่ในภาวะที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา (Decision making and problem solving skill) หมายถึงความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา ทางเลือก วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประเมินทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และลงมือแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ชายและหญิงนั้นควรละเว้นการมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรัก ควรรักกันมานานและปรับตัวเข้ากันได้ ด้านชีวิตคือ เรียนจบ มีงานทำสามารถรับผิดชอบตนเองและครอบครัวในอนาคตได้ ด้านสังคม คือ พ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายยอมรับโดยมีการแต่งงานหรือตกลงตามประเพณี ด้านความเข้าใจเรื่องชีวิตครอบครัวคือ มีความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา เช่น ความแตกต่างระหว่างความรู้สึคนึกคิดเรื่องเพศของชายหญิง

ความใกล้ชิดและความรู้สึกรักใคร่ของการคบเพื่อนต่างเพศนั้นอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิดได้ จึงควรไตร่ตรองให้รอบคอบและคำนึงถึงความปลอดภัยก่อนที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์

แนวทางปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความต้องการทางเพศนั้น ควรปฏิบัติโดย

1. มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์บางอย่างที่อาจนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางเพศ เช่น การดื่มเหล้า การอยู่ในที่ลับตาสองต่อสอง ผู้ชายก็ต้องให้เกียรติผู้หญิง ไม่ฉวยโอกาสล่วงเกิน
2. หลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นอารมณ์เพศต่าง ๆ
3. ออกกำลังกายให้เหนื่อย เล่นกีฬา ทำงานอดิเรก
4. เมื่อมีความต้องการทางเพศตามธรรมชาติ สามารถระบายออกด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งปลอดภัยและไม่ทำให้เสียสุขภาพ

หากวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางเพศได้ หญิงและชายจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปทำในสิ่งที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง การปฏิเสธนั้นเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ การปฏิเสธที่ใช้ได้ผลมักเป็นการปฏิเสธในสถานการณ์ที่ถูกชวนไปทำในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์หรือเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา

การปฏิเสธที่ดีจะต้องปฏิเสธอย่างจริงจัง ทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

ขั้นตอนของการปฏิเสธ มี 3 ขั้นตอนคือ

1. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น เช่น “ฉันไม่สบายใจเลย รู้สึกว่าเรากำลังจะทำที่ไม่สมควรนะคะ”

2. การขอปฏิเสธ เป็นการบอกปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูดหรือการบอกความต้องการของตนเองอย่างสุภาพ เช่น “ผมคิดว่าเราควรหยุดเพียงแค่นี้ ผมไม่อยากให้คุณเสียหายครับ”

4. การถามความเห็น เป็นการให้ความสำคัญกับอีกฝ่าย เพื่อรักษาน้ำใจของผู้ชวนและควรกล่าวขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ เช่น “คุณคงไม่โกรธนะคะ” “คุณคงเข้าใจนะครับ”

การหาทางออกเมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาท บางครั้งเมื่อผู้ชวนพูดเข้าชี้ต่อเพื่อชวนให้สำเร็จ ผู้ถูกชวนไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดเพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธด้วยท่าทีที่มั่นคง และหาทางออกโดยเลือกวิธีต่อไปนี้

1. ปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องใช้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกลา แล้วเดินจากไปทันที เช่น “ฉันจะไม่ทำแบบนี้อีก ขอไปก่อนนะ”

2. การต่อรอง โดยการชวนไปทำกิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทนหรือบอกความต้องการเพื่อให้ทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย เช่น “ผมคิดว่าเรากลับบ้านกันดีกว่า ผมจะไปส่งคุณเอง”

2. การผัดผ่อน โดยการขอยืดระยะเวลา หรือประวิงเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ เช่น “ฉันคิดว่าเราควรจะรองจนกว่าเราทั้งสองคนจะมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบตัวเองได้ ขอตัวก่อนนะ”

การที่วัยรุ่นหญิงและชายสามารถฝึกทักษะในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเมื่ออยู่ในสภาวะการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้เป็นการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้สำเร็จ ซึ่งข้อดีของการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้น ได้แก่

1. ไม่ต้องเสี่ยงกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
2. ไม่ต้องเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ หากต้องทำแท้ง
3. ไม่ทำให้สุขภาพของระบบสืบพันธุ์ของตนเองและอีกฝ่ายเสียหาย
4. ไม่ต้องมีลูกเมื่อยังไม่พร้อม
5. ไม่ต้องเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
6. ไม่ต้องเสี่ยงและได้รับผลข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิด
7. ได้แต่งงานเมื่อมีความพร้อม
8. มีโอกาสที่จะไปสู่เป้าหมายในชีวิตการเรียน การทำงานและการมีครอบครัว
9. มีโอกาสที่จะทำให้ชีวิตสมรสมีความไว้วางใจกันมากขึ้น
10. ทำให้มีความสุขกับการเป็นวัยรุ่นโดยไม่มี ความกดดัน

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด(Coping with emotion and stress skill) หมายถึง ความสามารถในการประเมินอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด

เรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงสาเหตุพร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

การแสดงอารมณ์และพฤติกรรมบางอย่างโดยปราศจากการควบคุมนั้นก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น จึงควรฝึกทักษะในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์

อารมณ์เป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจากผลกระทบต่าง ๆ ภายนอก อารมณ์มีทั้งทางบวกและการจัดการกับอารมณ์หรือควบคุมอารมณ์เป็นทักษะที่เรียนรู้และฝึกฝนได้ โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนคือ

1. ควบคุมอารมณ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

5.1 หายใจเข้าออกยาว ๆ

5.2 นับเลข 1-10 ซ้ำ ๆ (หรือนับต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะรู้สึกว่าร่าเริงสงบลง)

5.3 ถ้าวางมือไม่ได้ ให้ออกไปจากสถานการณ์นั้น ๆ ชั่วคราว

5.4 กำหนดลมหายใจ โดยให้สติอยู่ที่การหายใจเข้าออก

2. เมื่ออารมณ์โกรธผ่อนคลายลงแล้วจึงค่อยคิดแก้ปัญหาด้วยเหตุผลโดย

5.5 สำรวจอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

5.6 กำหนดทางเลือกในการแสดงออก

5.7 วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการแสดงออกแต่ละวิธี

3. แสดงออกทางอารมณ์อย่างมีสติ

4. สำรวจความรู้สึกของตนเองอีกครั้ง และชื่นชมกับการที่ตนเองสามารถควบคุมอารมณ์ได้

จากแนวคิดทักษะชีวิตที่กล่าวข้างต้นจึงได้นำทักษะในเรื่องการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา และทักษะการจัดการกับอารมณ์เป็นตัวแปรตามเพื่อศึกษาการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเนื่องจากเป็นทักษะพิเศษที่สามารถศึกษาเป็นพฤติกรรมของการปฏิบัติหรือตั้งใจไปปฏิบัติต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้

แนวคิดของ PRECEED framework

PRECEED framework (Green et., al, 1980: 71 อ้างถึงใน สุภวรินทร์ หันกิตติกุล, 2539, หน้า 26-29) เป็นคำย่อมาจาก Predisposing, Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation เป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษาที่มีแนวคิดว่า พฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECEED framework เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับโดยเริ่มจาก outcome ที่ต้องการหรืออีกนัยหนึ่งคือ คุณภาพชีวิตของ

บุคคลที่พึงประสงค์แล้วพิจารณาถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 7 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1-2 การวิเคราะห์ทางสังคมและระบาคติวิทยา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ด้านพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 4-5 การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพและการกำหนดกลยุทธ์สุขภาพศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ขั้นตอนนี้เป็นกรวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งปัจจัยที่วิเคราะห์เป็นทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนสุขภาพศึกษา แบ่งเป็นปัจจัย 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

ปัจจัยนำ (Predisposing factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็ความพอใจของบุคคลซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ ซึ่งความพอใจนี้อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการวางแผนโครงการสุขภาพด้วย

ปัจจัยเอื้อ (Enabling factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ด้วย และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับระยะทาง ราคา การหาได้ง่าย ความสามารถเข้าถึงได้ง่ายของสิ่งที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลจากการกระทำของตน สิ่งที่บุคคลจะได้รับอาจเป็นรางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น ญาติ เพื่อน แพทย์ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น และอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ นี้ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้

พฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลเป็นผลมาจากอิทธิพลร่วมของปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าวมาแล้วคือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ดังนั้นในการวางแผนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใด ๆ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงอิทธิพลจากปัจจัยดังกล่าวร่วมกันเสมอ โดยไม่ควรนำปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมาพิจารณาโดยเฉพาะ และในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยทั้ง 3 ที่นำมาศึกษาคาดว่ามีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

การศึกษาในครั้งนี้จึงศึกษาทั้งปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม โดยคาดว่าปัจจัยนำได้แก่ เพศ การอยู่ร่วมกันของบิดา มารดา ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และเจตคติ เรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัจจัยเอื้อได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงาน การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่างๆ และปัจจัยเสริมคือ การได้รับการ สนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมี เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานคือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม โดยปัจจัยนำได้แก่ ตัวแปรเพศ, การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน ปัจจัยเอื้อได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร บริการสุขภาพวัยรุ่นที่มีอยู่ และปัจจัยเสริมได้ แก่ การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข โดยคาดว่าปัจจัยดังกล่าวข้าง ดันจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยมีงานวิจัย สนับสนุนดังนี้

เพศ คุณลักษณะของเพศที่แตกต่างกันของชายและหญิงนั้น เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ต่าง กัน ทั้งองค์ประกอบด้านพุทธิพิสัยคือ ความรู้ ด้านเจตพิสัย และทักษะพิสัยซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อ การแสดงพฤติกรรมโดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมทางเพศนั้น คำนิยมเรื่องเพศของความเป็นชายนั้น สามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศ การละเว้นการถูกตำหนิจากสังคมได้มากกว่าเพศหญิง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ที่ต่างกัน ดัง การศึกษาของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์ (2539) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติ กรรมเพศสัมพันธ์ของนิสิตนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ สูง กว่า นักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในจำนวนนักศึกษาชายที่มีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ ในระดับเสี่ยงมากมีมากกว่านักศึกษาหญิงประมาณ 1 เท่า นอกจากนี้ในเรื่องความแตกต่างของ ประสิทธิภาพการเรียนรู้เรื่องเพศ พบว่า นักศึกษาชายมีประสิทธิภาพการเรียนรู้เรื่องเพศมากกว่านัก ศึกษาหญิง เรื่องเจตคติพบว่า นักศึกษาหญิงมีเจตคติเรื่องเพศในระดับเหมาะสมดีสูงกว่าชายและ ด้านการยอมรับในคำตั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศ พบว่า นักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษา ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยที่สามารถร่วมอธิบายพฤติกรรมเพศสัมพันธ์คือ ประสบ การณ์การเรียนรู้เรื่องเพศ และเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยสามารถร่วมกันอธิบายได้ถึงร้อยละ 43.50

จักรกฤษณ์ พิญญาพงศ์(2544) (อ้างถึงในบุปผา ศิริรัมย์, 2545 :72-73) ศึกษาการรับรู้ด้าน พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติคือ นักศึกษาหญิงมีการรับรู้ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาชาย เมื่อพิจารณาความแตกต่างในเรื่องทัศนคติต่อความรัก นักศึกษาชายจะเห็นด้วยกับข้อความที่ตนเป็นผู้ได้ผลประโยชน์ ส่วนนักศึกษาหญิงไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนว่าเป็นเรื่องน่าลง ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นดังที่ สุชา จันทรเอม (2529) ได้กล่าวไว้ โดยลักษณะธรรมชาติของเพศชายนั้น จะมีความรักที่แท้จริงต่อเพศตรงข้ามได้ยาก นอกนั้นเป็นการปรารถนาทางเพศมากกว่า ซึ่งฝ่ายหญิงมักเข้าใจผิดคิดว่าเป็นความรักแท้จริงยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ระดับลึก เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก นักศึกษาชายจะมีการคาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งต่างจากนักศึกษาหญิงซึ่งมักมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่คาดคิดมาก่อน และสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักศึกษาชายให้เหตุผลแรกคือ การอยากลองหาประสบการณ์ รองลงคือมีความต้องการทางเพศ ส่วนนักศึกษาหญิงเหตุผลแรกเพราะความรัก รองลงคืออยากลองหาประสบการณ์ และในส่วนของการเริ่มต้นความสัมพันธ์ในกระบวนการตัดสินใจนั้น การคบกันในระยะแรก อำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่นักศึกษาหญิงในการมีสิทธิ์กำหนดว่าจะมีการสานสัมพันธ์ต่อไป หรือจะสิ้นสุดความสัมพันธ์ที่ไม่พึงพอใจ และเมื่อมีการคบกันในลักษณะที่มีการผูกเนื้อต้องตัวมากขึ้น พบว่าการปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาหญิงมักไม่ใช่การปฏิเสธโดยสิ้นเชิง แต่จะเป็นลักษณะต่อรอง เช่น แยกออกหรือจับมือก็พอ

จากผลการศึกษาข้างต้น จึงคาดว่าเพศชายและเพศหญิงน่าจะมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยคาดว่านักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติมากกว่านักศึกษาชาย

การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา สัมพันธภาพในครอบครัวของทั้งบิดา มารดา และลูกเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างและพัฒนาทั้งค่านิยม การแสดงออกพฤติกรรมในเรื่องต่างๆ โดยที่ลูกจะนำสิ่งที่ตนได้รับรู้จากพ่อแม่ผ่านทางกระบวนการเรียนรู้มาสู่ความเข้าใจ และการนำไปใช้ การศึกษาของศุภจิร วิจิวิวัฒน์ (2533) (อ้างถึงในจักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์, 2544) พบว่าสถานภาพสมรสของบิดา/ มารดา มีผลต่อพฤติกรรมมีเพศสัมพันธ์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาหย่าร้างกันจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทางเพศสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน เช่นเดียวกับ พวงวรรณ จันทรตรี (2539) ที่พบว่า การสั่งสอนเรื่องเพศจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ กลุ่มวัยรุ่นที่มีการรับรู้ที่บิดามารดาให้ความอิสระในการเลี้ยงดูส่วนมากมีพฤติกรรมในการปล่อยตัวทางเพศ และผลสรุปการศึกษาของจักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์ (2544) พบว่า สถานภาพสมรสบิดา/ มารดา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ของนักศึกษาหญิง โดยพบว่า นักศึกษาหญิงที่บิดา/ มารดาแยกกันอยู่ส่วนใหญ่อายุละ 69 มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ในระดับต่ำ นอกจากนี้การศึกษาของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธ์ (2539) พบว่า คะแนนการยอมรับในคำสั่งสอนในนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.90) มีการยอมรับในคำสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศในระดับมาก

จากการศึกษาข้างต้นจึงคาดว่า การอยู่ร่วมกันของบิดา/ มารดาน่าจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างด้วย

ความรู้เรื่องป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน องค์ประกอบความรู้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรม บุคคลใช้ความรู้ที่ได้รับมาในการจดจำ ระลึกได้ซึ่งมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา สามารถแปลความ ตีความหมายและขยายความ รวมถึงนำสาระสำคัญไปใช้ในสถานการณ์จริง จากการศึกษานี้ของจิราพร มงคลประเสริฐ (2544) พบว่าการรับรู้บทบาทหญิงชายของกลุ่มทดลองที่ได้รับการรู้เรื่องเพศศึกษาทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้หลังการทดลอง 12 สัปดาห์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนให้ความสำคัญของการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น โดยต้องการเรียนรู้เรื่องของตนและเพศตรงข้าม และสามารถปรับตัวเข้าสู่วัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม และมีข้อเสนอด้านนโยบายคือ ให้นโยบายสนับสนุนในองค์กรหรือหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ได้แก่ องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางสาธารณสุข สื่อมวลชน ควรร่วมมือกันเพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องแก่เด็กและประชาชน

ดังนั้นจึงคาดว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในระดับที่มากน้อยต่างกันจะมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานต่างกันด้วย

เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เจตคติของบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรม เนื่องจากเจตคติเป็นคุณลักษณะทางจิตใจ นิสัย คุณธรรมและค่านิยม ที่จะเกิดการยอมรับ การตอบสนอง การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม การจัดระบบโน้ตชนต่อค่านิยม และสรุปเป็นลักษณะนิยมเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงออก เป็นบุคลิกภาพของแต่ละคนจากค่านิยมที่ตนยึดมั่น จากการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธ์ (2539) พบว่า พฤติกรรมเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับเจตคติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และการยอมรับในคำสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์เรียนรู้เรื่องเพศ มีเจตคติที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องเพศและไม่ยอมรับในคำสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศ จะมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์เรียนรู้เรื่องเพศ

วิมลมาศ และเจนพนธ์ จันทร์เชื้อ (2544) พบว่า การรับรู้บทบาทหญิงชาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น คือ วัยรุ่นหญิงรู้ว่าผู้หญิงควรรักษาความบริสุทธิ์ไว้ให้กับคนที่ตนจะแต่งงานด้วย ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส และไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เช่นเดียวกับ การศึกษาของจักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์ (2544) นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามว่า “การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในระหว่างศึกษา เป็นเรื่องน่าลอง” หรือ “การปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับ คนรัก อาจทำให้เขาคิดว่า ท่านไม่ได้รักเขาจริง” การศึกษาทัศนคติทางเพศ ของ ฟอร์ด และกิตติสุขสาธิต Ford และ Kittisuksathit (เบญญา ยอดคำเนิน-แอ็ดติงก์, 2542, อ้างถึงในบุปผา สิริ

รัศมี, 2545 : 258) พบว่า วัยรุ่นหญิงชายมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านการยอมรับทางสังคม ต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทักษะคิดต่อความรู้สึกทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ ทักษะคิดต่อ การใช้ถุงยางอนามัยและการคุมกำเนิด ส่งผลให้เกิดความปัญหาทางเพศและการอนามัยเจริญพันธุ์ ตามมา ซึ่งปัญหาก็มักเกิดขึ้นกับกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังเรียนรู้อบรมและแสวงหาประสบการณ์ทางเพศ บนฐานของการอบรมเลี้ยงดูและกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกของหญิงชายได้เกิดขึ้นจากจิตสำนึกที่อยู่ภายในร่างกาย และจะแสดงออกมาเมื่อมี โอกาสที่เหมาะสม (นิรุจน์ อุทธาและกนกวรรณ แก้วป่า, 2544)

จากการศึกษาข้างต้น จึงคาดว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนที่ต่างกัน จะมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานต่างกันด้วย

การได้รับข้อมูลข่าวสาร จักกฤษณ์ พิญญาพงษ์ (2544) พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่อง เพศจากวิดีโอ/ ภาพยนตร์ และหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทหญิงชาย และการ ปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการอนามัยเจริญพันธุ์และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผลต่อการรับรู้ของนักศึกษาหญิง มากกว่านักศึกษาชาย และให้ข้อเสนอแนะว่าการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการให้ความรู้ หรือปลูกฝัง ค่านิยมต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้สื่อที่กลุ่มนักศึกษาให้ความสนใจ และควรใช้สื่อต่าง ๆ ที่ช่วย อารมณ์และความคิดที่ผิดในเรื่องเพศที่ออกมาด้วย

ดังนั้นจึงคาดว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง

การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ การที่วัยรุ่นเผชิญความเสี่ยงในสุขภาพการเจริญพันธุ์และสุขภาพทางเพศนั้น (องค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข, 2544) ส่วนหนึ่งเกิด จาก ขาดข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ขาดทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหา ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษา ก็ อาจขาดความพร้อมและไม่สะดวกใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศศึกษา นอกจากนี้วัยรุ่นยังขาดโอกาสเข้าถึง บริการสุขภาพที่ตรงกับความต้องการ เพราะส่วนใหญ่บริการสุขภาพทางเพศอาจให้เฉพาะบริการ คุมกำเนิดสำหรับผู้แต่งงาน รวมถึงผู้ให้บริการขาดทักษะในการให้คำปรึกษาและขาดความเข้าใจใน วิธีชีวิตของวัยรุ่น

ดังนั้นบริการสุขภาพหรือแหล่งบุคคล ที่จะให้คำปรึกษาข้อมูลเรื่องเพศสัมพันธ์จึงน่าจะมี ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข การศึกษาของวิมลมาศ และเจนพจน์ จันทร์เชื้อ (2544, หน้า 145) พบว่า เพื่อนมีบทบาทมากในการให้ข้อมูลด้านพฤติกรรม ทางเพศสำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในโรงเรียน แสดงถึงบุคคลที่วัยรุ่นปรึกษามากที่สุดคือ เพื่อนและพี่ น้องเพศเดียวกัน ส่วนวัยรุ่นนอกโรงเรียนจะปรึกษาคู่รัก มากกว่าพ่อแม่ ส่วนการได้รับการ สนับสนุนจากพ่อแม่พบว่า วัยรุ่นชายจะได้รับจากบิดามากกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นหญิงทั้งในโรง เรียนและนอกโรงเรียนจะได้รับคำแนะนำจากมารดามากกว่าวัยรุ่นชาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบวิเคราะห์เชิงสำรวจ (analytical survey research) โดยศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ประชากรที่ศึกษา

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแห่งหนึ่ง

ตัวอย่างที่ศึกษา

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2545 หลักสูตรภาคปกติ

การเลือกตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างได้ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยการแบ่งเป็นชั้นหรือพวก (multistage sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งหน่วยตัวอย่างนักศึกษาออกเป็นคณะต่าง ๆ คณะได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

ขั้นที่ 2 จำแนกหน่วยตัวอย่าง คือ นักศึกษาแต่ละคณะเป็นกลุ่มเพศชาย เพศหญิงเนื่องจากเพศมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างจากรายชื่อนักศึกษาที่แยกคณะและเพศไว้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามสัดส่วนที่คำนวณไว้ตามตารางการคำนวณตัวอย่างจนครบ

การคำนวณขนาดตัวอย่างได้ใช้วิธีของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) กรณีทราบมวลประชากร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ .05

N = ขนาดของมวลประชากร

ในที่นี้จำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 (ภาคปกติ) ประจำปีการศึกษา 2545 เท่ากับ 1,838 คน

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1838}{1 + Ne^2}$$

$$1 + 1838 (.05)^2$$

$$= 330$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 330 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะแบ่งตามเพศด้วยวิธีการจำแนกตามสัดส่วน (proportion allocation) (นิยม ปุราคำ, 2517 :126-148) ดังนี้

สัดส่วนการคำนวณตัวอย่าง (sampling fraction)

$$= \text{จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้} / \text{จำนวนนักศึกษาทั้งหมดในทุกกลุ่ม}$$

โดยถือว่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่มเท่ากัน

สำหรับจำนวนตัวอย่างคำนวณจาก $(n_0/N) \times n_1(n_2)$

$$n = \text{จำนวนนักศึกษาชายหรือหญิง}$$

$$n_0 = \text{ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้}$$

$$N = \text{จำนวนนิสิตทั้งหมด (1,838)}$$

ผลการคำนวณสรุปสัดส่วนของนักศึกษาชาย-หญิงในแต่ละคณะ ได้จำนวนตัวอย่างดังนี้

	นักศึกษาชาย	จำนวนตัวอย่าง	นักศึกษาหญิง	จำนวนตัวอย่าง
คณะศึกษาศาสตร์	72	13	188	34
คณะวิทยาศาสตร์	111	20	294	53
คณะพยาบาลศาสตร์	6	2	126	23
คณะศิลปกรรมศาสตร์	55	10	47	9
คณะสาธารณสุขศาสตร์	31	6	62	12
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	102	24	457	83
คณะวิศวกรรมศาสตร์	211	38	76	14

ได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คนในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนโดยส่วนที่ 1 และ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองและ ส่วนที่ 3 สร้างโดยใช้แนวคิดเรื่องการสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ, แก้ไขปัญหาและการจัดการกับอารมณ์จากแนวคิดหลักของแบบการสอนของโครงการสอนทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่น โดยกองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ที่พักอาศัย การมีเพื่อนสนิท การมีคู่อุปการะ การใช้เวลาว่าง

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แบบวัดความรู้มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน มีจำนวน 10 ข้อ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) โดยมีเกณฑ์ตัดสินคะแนนดังนี้

มีความรู้มาก	9-10	คะแนน
มีความรู้ปานกลาง	6-8	คะแนน
มีความรู้น้อย	0-5	คะแนน

แบบวัดเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 13 ข้อลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Likert scale) จาก 1-5 คะแนน ข้อคำถามมีทั้งคำถามทางบวกและคำถามทางลบ คือ ทางบวกได้แก่ข้อที่ 1, 3, 12, 13 และข้อที่เหลือเป็นทางลบ กำหนดให้แต่ละข้อมีค่าคะแนนดังนี้

	ข้อคำถามทางบวก	ข้อคำถามทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน 5	ได้คะแนน 1
เห็นด้วยมาก	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

แบบวัดเจตคติมีคะแนน 65 คะแนน มีเกณฑ์ตัดสินคะแนนดังนี้

เหมาะสมดี	ได้คะแนน 53-65	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ได้คะแนน 47-52	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ได้คะแนน 0-46	คะแนน

การจัดกลุ่มคะแนนในแบบวัดความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนนำแนวคิดของบลูม (Bloom) มาใช้ในการตัดสินโดยผู้ที่คะแนนเกินจาก 4 ใน 5 หรือ 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และเจตคติอยู่ในระดับดี (Thorndike, 1991 : 65-69 อ้างถึงในรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์และ พรนภา หอมสินธ์, 2539, หน้า 123)

การตัดสินคะแนนในการศึกษาครั้งนี้ จึงแบ่งกลุ่มคะแนนเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับดี ได้คะแนน 3 ใน 4 ระดับปานกลางได้คะแนน 2 ใน 4 และระดับน้อยได้คะแนนน้อยกว่า 2 ใน 4

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข เป็นข้อคำถามเพื่อสอบถามความรู้ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล สอบถามความการได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่าง ๆ ภายในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมาและสอบถามการได้รับการสนับสนุนซึ่งเป็นการ ได้รับการสอน ให้คำแนะนำข้อมูลความรู้ การให้คำปรึกษา เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ การคบเพื่อนต่างเพศ การรักษาสัมพันธภาพที่ดี การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ทักษะการปฏิเสธ

ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า จากคะแนน 1-3 และ ไม่ได้รับการสนับสนุน

3	หมายถึง ได้รับความรู้/ การสนับสนุนในระดับมาก
2	ระดับปานกลาง
1	ระดับน้อย
0	ไม่ได้รับการสนับสนุน

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเรื่องการสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจแก้ปัญหา และการจัดการกับอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดหลักของแบบการสอนของโครงการสอนทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่นเรื่อง บทบาททางเพศ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี วัยรุ่นวัยเรียน ทักษะการปฏิเสธและการจัดการกับอารมณ์ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ แบ่งเป็น

การสร้างสัมพันธภาพ	จำนวน	6 ข้อ มีค่าคะแนนที่เป็นไปได้คือ 0-12 คะแนน
การตัดสินใจแก้ปัญหา	จำนวน	6 ข้อ มีค่าคะแนนที่เป็นไปได้คือ 0-12 คะแนน
การจัดการกับอารมณ์	จำนวน	4 ข้อ มีค่าคะแนนที่เป็นไปได้คือ 0-8 คะแนน

ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่าจาก 0-2 คะแนน และกำหนดให้แต่ละค่ามีความหมายตามระดับความบ่อยครั้งของการปฏิบัติ และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งบางคนอาจยังไม่มีคู่อุปการะกำหนดลักษณะคำตอบเป็นความตั้งใจไปปฏิบัติใน 3 ระดับ ดังนี้

ตอบ 0	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ/ ตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติ
ตอบ 1	หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง/ ตั้งใจที่จะปฏิบัติบางครั้ง
ตอบ 2	หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ/ ตั้งใจที่จะปฏิบัติเป็นประจำ

กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับการแปลผลความหมายของค่าคะแนนที่ได้ (จากค่าเฉลี่ย) ดังนี้		
คะแนน	1.51-2.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นประจำ/ ตั้งใจที่จะปฏิบัติเป็นประจำ	๑.๖๖
	0.51-1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้ง /ตั้งใจที่จะปฏิบัติบางครั้ง	๑.๖๖
	0.00-0.50 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย/ ตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติ	

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นและประยุกต์จากแนวคิดของแบบการสอนโครงการสอนทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์จำนวน 1 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity)

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยบูรพาทั้งเพศชายและเพศหญิง และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาช ได้ผลดังนี้

แบบสอบถามความรู้เพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 แบบสอบถามเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.59 และแบบสอบถามการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์และการพิทักษ์สิทธิ์ให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าจะไม่เกิดผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
2. อบรมผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 คนเพื่อให้เข้าใจวิธีข้อคำถาม ความหมายของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างตอบและการตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของแบบสอบถาม
3. หากกลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจข้อคำถามสามารถซักถามผู้ช่วยวิจัยที่อยู่ในบริเวณที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้
4. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถาม ในงานวิจัยได้แบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับจากกลุ่มตัวอย่างคือ 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตคือ เพศ อายุ ภูมิลำเนา การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ที่พักอาศัย การมีเพื่อนสนิท และมีคูรัก การใช้เวลาว่าง ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น
2. แจกแจงความถี่ ร้อยละของระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลข่าวสาร การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่างๆ และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข
3. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างระหว่างเพศ ด้วยการทดสอบค่าที (independent t-test)
4. เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วย ด้วยการทดสอบค่าที (independent t-test)
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น, เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น, การได้รับข้อมูลข่าวสาร, การได้รับการให้คำปรึกษาและการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับ การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
5. วิเคราะห์หาสมการถดถอยพหุคูณ และตัวแปรที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกัน

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน จากตัวแปรทำนายคือ เพศ การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา ความรู้เรื่องการป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่าง ๆ และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (stepwise multiple regression) โดยตัวแปรเพศ การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา แปลงเป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) ดังนี้

เพศ กำหนดให้ เพศชาย เป็น 1

เพศหญิง เป็น 0

การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน เป็น 1

ไม่ได้อยู่ด้วยกัน เป็น 0

6. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทดสอบสมมติฐาน

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

ลงมาไม่แสดงเหตุผลในนักศึกษาหญิงร้อยละ 5.5 นักศึกษาชายร้อยละ 8.6 และเหตุผลคือบิดามารดาทำงานคนละแห่ง ในนักศึกษาหญิงคือ ร้อยละ 3.7 นักศึกษาชายร้อยละ 3.9

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในขณะที่ศึกษาอยู่ ได้รับจากบิดามารดา ร้อยละ 79.5 ได้รับจากเงินทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาร้อยละ 20.5 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับทั้งนักศึกษาชายและหญิงคือมากกว่า 3,000 บาท โดยในนักศึกษาชายได้รับในจำนวนเงินนี้มากกว่านักศึกษาหญิงคือ ร้อยละ 68.8 และนักศึกษาหญิงร้อยละ 44.9 และนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินค่าใช้จ่ายที่ได้รับว่าไม่พอเพียงร้อยละ 79.5 และประเมินว่าพอเพียงร้อยละ 20.5

ส่วนที่พักอาศัย พบว่านักศึกษาพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยมากที่สุด ร้อยละ 66.0 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงพบ ร้อยละ 72.8 นักศึกษาชายพักในหอพักพบร้อยละ 53.9 รองลงมาคือในหอพักเอกชนประเภทรวม พบในนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิงคือ นักศึกษาชายพบร้อยละ 22.7 นักศึกษาพบหญิงร้อยละ 1.25 นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิง พักอาศัยอยู่กับเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 65.5 พบในนักศึกษาชายร้อยละ 78.12 นักศึกษาหญิงพบร้อยละ 59.6 รองลงมาคือพักอาศัยกับพ่อแม่ พบในนักศึกษาชาย ร้อยละ 11.72 นักศึกษาหญิงพบร้อยละ 32.4

การมีเพื่อนสนิทนั้นพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนสนิทถึงร้อยละ 93 ไม่มีเพื่อนสนิทร้อยละ 7 และการมีคู่วัดนั้น พบว่า นักศึกษาชายมีคู่วัดร้อยละ 56.3 นักศึกษาหญิงพบร้อยละ 57.4 ส่วนนักศึกษาที่ไม่คู่วัดพบในนักศึกษาชายร้อยละ 43.8 นักศึกษาหญิงร้อยละ 42.7

การใช้เวลาว่างของนักศึกษาชายและหญิงมีแตกต่างกันคือ ในนักศึกษาชายพบว่าใช้เวลาว่างกับการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เป็น 2 อันดับแรก คือร้อยละ 24 และร้อยละ 23.8 ส่วนในนักศึกษาหญิงคือ คุยกับเพื่อน และอ่านหนังสือ เป็น 2 อันดับแรก คือร้อยละ 57 และร้อยละ 53.5 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลและเพศ

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย	หญิง	รวม
	(n= 128)	(n= 272)	(n=400)
อายุ			
มากกว่า18 ปี	70.31	68.01	68.75
16-18 ปี	29.68	31.99	31.25
ภูมิภาค			
ภาคกลาง	38.29	32.35	34.25
ภาคตะวันออก	33.6	44.12	40.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13.29	12.13	12.5
ภาคเหนือ	11.72	8.09	9.25
ภาคใต้	3.13	3.31	3.25

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย (n= 128)	หญิง (n= 272)	รวม (n=400)
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ (บาทต่อเดือน)			
มากกว่า 3,000	68.75	55.15	59.5
ระหว่าง 2,001-3,000	31.25	44.85	40.5
เพียงพอ	27.34	17.28	20.5
ไม่เพียงพอ	72.66	82.72	79.5
ค่าใช้จ่ายได้รับจาก			
ผู้ปกครอง	89.06	75.0	79.5
ทุนกู้ยืมรัฐบาล	10.94	25.00	20.5
การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน	77.34	77.2	77.25
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	22.66	22.8	22.75
เหตุผลของบิดา มารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน			
หย่าร้าง	9.38	10.3	10.00
ไม่ระบุเหตุผล	8.6	5.5	6.5
ทำงานคนละแห่ง	3.9	3.68	3.75
บิดา หรือ มารดาเสียชีวิต	0.78	3.3	2.5
ที่พักอาศัย			
หอพักในมหาวิทยาลัย	53.9	72.8	66.75
หอพักเอกชนประเภทรวม	22.66	1.25	15.75
บ้านตนเอง	7.03	5.15	5.75
บ้านพักรวม	11.72	1.1	4.5
บ้านญาติ	2.34	3.30	3.00
หอพักเอกชนประเภทชาย/ หญิงล้วน	2.34	2.94	2.75
บ้านพักเฉพาะชาย/ หญิงล้วน	-	2.2	1.5
พักอาศัยอยู่กับ			
เพื่อน	78.12	59.56	65.5
พ่อแม่	11.72	32.35	25.75
ญาติ	5.47	5.51	5.5
อื่น ๆ (อยู่คนเดียว)	4.69	2.58	3.25

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย (n= 128)	หญิง (หญิง=272)	รวม
เพื่อนสนิท			
มี	91.41	93.75	93.0
ไม่มี	8.59	6.25	7.00
การมีเพื่อนชาย/ เพื่อนหญิงหรือคู่รักที่สนิทสนม			
มี	56.25	57.35	57.00
ไม่มี	43.75	42.65	43.00
การใช้เวลาว่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ฟังวิทยุ	24.00	53.0	
ดูโทรทัศน์	23.75	45.5	
อ่านหนังสือ	22.5	53.5	
เล่นกีฬา/ ออกกำลังกาย	22.5	34.3	
คุยกับเพื่อน	21.75	57.0	
ไปเที่ยวกับเพื่อนเพศเดียวกัน	18.5	29.3	
ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ	15.5	20.5	
อื่น ๆ ระบุ (เล่นเกมส, อินเทอร์เน็ต, นอน, เล่นดนตรี, เล่นไพ่, ดื่มสุรา, วาดรูป)	3.5	3.25	

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่างๆ และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข

2.1 ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเพศ

ระดับ	ชาย (n= 128)		หญิง (n= 272)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น				
ปานกลาง (6-8 คะแนน)	61	47.66	52	19.12
มาก (9-10 คะแนน)	67	52.34	220	80.88
คะแนนเฉลี่ย	8.72			
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.94	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด	6-10	

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งนักศึกษาชายและหญิงมีระดับความรู้ในระดับมาก โดยนักศึกษาหญิงมีระดับมากในสัดส่วนที่มากกว่านิสิตชายคือ ร้อยละ 80.88 และร้อยละ 52.34 และเมื่อพิจารณาตามข้อคำถามที่ตอบถูกรายชื่อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบได้ถูกต้องดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อคำถามวัดความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้อง

ข้อคำถาม	ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของการคบเพื่อนต่างเพศ	117	91.4	236	86.8
2. การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	110	85.9	202	74.3
3. ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	106	82.8	258	94.8
4. การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียว ฝ่ายหญิงจะมีโอกาสตั้งครรภ์	114	89.0	243	89.4
5. ความหมายของการคุมกำเนิดได้ถูกต้องที่สุด	108	84.3	239	87.9
6. ผลดีของการไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	112	87.5	225	82.7
7. การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	67	52.4	182	66.2
8. การป้องกันที่ดีที่สุดเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์	109	85.1	265	97.4
9. ผลดีของการรู้จักและประเมินอารมณ์ของตนเอง	107	83.6	220	80.9
10. การมีเพศสัมพันธ์โดยฝ่ายชายไม่ใช้ถุงยางอนามัยจะเกิดผลอะไร	121	94.5	256	94.1

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบข้อคำถามแต่ละข้อได้ถูกต้อง พบว่าในนักศึกษาชายข้อคำถามที่ตอบถูกได้น้อยที่สุดคือ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศ

สัมพันธ์ รองลงมาคือ ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ส่วนนักศึกษาหญิง พบว่าตอบข้อคำถามได้ถูก น้อยที่สุดคือ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์เช่นเดียวกับนักศึกษาชาย รองลงมาคือ การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

2.2 เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนและเพศ

ระดับ	ชาย (n= 128)		หญิง (n= 272)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน				
เหมาะสมดี	27	21.10	167	61.4
เหมาะสมปานกลาง	76	59.38	34	12.5
เหมาะสมน้อย	25	19.52	71	26.1
คะแนนเฉลี่ย	50.88			
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.77	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด		30-65

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชายมีเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในระดับเหมาะสมปานกลาง มากที่สุดคือ ร้อยละ 59.38 ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีเจตคติในระดับเหมาะสมดี มากที่สุด ร้อยละ 61.4 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของเจตคติดำเนินการที่กลุ่มตัวอย่างตอบ ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนรายข้อ คะแนนเฉลี่ยโดยรวม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเพศ

เจตคติ			
	ชาย	หญิง	รวม
1.การหลีกเลี่ยงมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ควรยกย่อง	4.25	4.71	4.56
2.วัยรุ่นที่ตัดสินใจปฏิเสธคู่นอนในขณะที่จะมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งล้ำสมัย	3.41	4.31	4.02
3.การไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทำให้ไม่ต้องเสี่ยงกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์	4.05	4.42	3.82
4. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นประสบการณ์ที่น่าท้อลง	3.20	4.12	3.82

เจตคติ	ชาย	หญิง	รวม
5. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คิดจะแต่งงานกันเป็นเรื่องที่ทำได้โดยไม่ต้อง ตะอวยใจ	3.27	4.14	3.87
6. การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางเพศ	2.80	4.13	3.70
7. การตั้งครภักในวัยเรียนเป็นเรื่องที่สังคมทั่วไปยอมรับและเห็นเป็นเรื่องปกติ	3.66	4.35	4.13
8. วัยรุ่นที่มีทักษะปฏิเสธไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่อาจ นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	2.91	3.32	3.18
9. การที่คู่รักมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน ถือว่าประสบความสำเร็จในเรื่อง ความรัก	3.59	4.39	4.13
10. การใช้วิธีปฏิเสธเพื่อเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์อาจทำให้สูญเสียคนรัก หรือสูญเสีย เสียสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน	3.41	3.96	3.78
11. หญิงไม่ควรปฏิเสธหากเพื่อนชายหรือคู่รักที่ไว้วางใจกันขอมีเพศสัมพันธ์ โดยอ้างว่าคิดเรื่องคุมกำเนิดไว้แล้ว	3.30	4.36	4.02
12. การปฏิบัติเพื่อลด/ ระวังอารมณ์ทางเพศที่ดีวิธีหนึ่งคือ การสำเร็จความใคร่ ด้วยตนเอง	3.30	3.21	3.37
13. ชายหญิงที่รู้จักบทบาทการเป็นชาย และการเป็นหญิงเป็นการสร้างค่านิยม ป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	3.41	4.03	3.99
ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อ	3.59	4.11	

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่านักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนใน
รายข้อ และโดยรวมน้อยกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัย
เรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 2.80 คือ เรื่อง การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทาง
เพศ รองลงมา คือ วัยรุ่นที่มีทักษะปฏิเสธไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่อาจนำ
ไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 2.91 ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ใน
วัยเรียน น้อยที่สุดคือ การปฏิบัติเพื่อลด/ ระวังอารมณ์ทางเพศที่ดีวิธีหนึ่งคือ การสำเร็จความใคร่
ด้วยตนเอง ร้อยละ 3.21 รองลงมา เช่นเดียวกับนักศึกษาชายคือ วัยรุ่นที่มีทักษะปฏิเสธอาจไม่
สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่ออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อมีเพศสัมพันธ์

2.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นจากแหล่งต่าง ๆ

วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ

ตารางที่ 6 ร้อยละของระดับความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

	เพศชาย				เพศหญิง			
	ระดับความรู้ที่ได้รับ (ร้อยละ)				ระดับความรู้ที่ได้รับ(ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ
หนังสือ/เอกสาร	29.6	55.4	12.5	2.3	32.35	48.5	12.5	6.61
วิทยุ โทรทัศน์	30.4	49.2	19.5	0.78	31.6	46.3	18.7	3.3
อินเทอร์เน็ต	24.2	36.71	32.03	7.03	15.8	44.11	29.7	10.29
บอร์ดนิทรรศการ	7.03	40.6	44.5	7.81	8.45	44.11	34.19	13.2
การฟังวิชาการ	6.25	35.15	38.28	21.09	5.88	29.41	36.02	28.67
สื่อเสียงตามสาย	4.68	35.15	38.28	21.87	4.41	31.98	38.23	25.36
เนื้อหาวิชาที่เรียน	13.28	46.87	25.78	14.06	32.35	40.8	16.91	9.92
สถานบริการสาธารณสุข	10.15	35.93	39.84	14.06	16.91	33.82	3.08	18.38

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารที่นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับ ในกลุ่มนักศึกษาชายได้รับความรู้ในระดับมากคือจาก วิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษาหญิงได้รับจากหนังสือ/เอกสาร และเนื้อหาวิชาที่เรียนมากที่สุด ส่วนแหล่งข้อมูลที่นักศึกษาชายไม่ได้รับมากที่สุดคือสื่อเสียงตามสาย นักศึกษาหญิงไม่ได้รับจากการฟังวิชาการ

2.4 การได้รับการให้คำปรึกษาเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นจากแหล่งบุคคล ตาราง 7 ร้อยละของระดับการได้รับการให้คำปรึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งบุคคลต่างๆ และเพศ

ตารางที่ 7 ร้อยละของระดับการได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่างๆ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

	เพศชาย				เพศหญิง			
	ระดับการได้รับการให้คำปรึกษา(ร้อยละ)				ระดับการได้รับการให้คำปรึกษา(ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ
อาจารย์แนะแนว	1.56	6.25	14.84	77.34	1.83	7.72	11.39	78.67
อาจารย์ที่ปรึกษา	2.34	7.81	15.62	74.21	1.1	11.39	9.92	77.57
ที่ปรึกษาของหอพัก	0.78	7.81	10.93	80.46	0.73	6.98	13.23	79.04
แพทย์ที่คลินิก	1.56	9.37	14.06	75	2.94	6.98	12.86	27.2
แพทย์,เจ้าหน้าที่	3.9	8.59	14.84	72.66	2.2	10.29	13.97	73.52
สาธารณสุข								
เภสัชกรร้านขายยา	1.56	3.12	16.4	78.9	1.83	8.45	10.29	80.2
เพื่อน	23.4	31.25	15.62	26.98	12.86	26.47	12.13	48.5
รุ่นพี่	10.93	16.4	15.62	57.03	2.94	17.27	16.54	63.23
ญาติสนิท	5.46	12.5	16.4	65.62	4.77	17.64	15.44	62.13

จากตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างทั้งนักศึกษาชายและหญิงได้รับการให้คำปรึกษาเรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในระดับมากจากเพื่อนมากที่สุด คือนักศึกษาชายร้อยละ 23.4 นักศึกษาหญิงร้อยละ 12.86 ส่วนแหล่งบุคคลที่นักศึกษาชายไม่ได้รับการให้คำปรึกษามากที่สุดคือ จากที่ปรึกษาหอพัก และนักศึกษาหญิงไม่ได้รับจากเภสัชกรร้านขายยามากที่สุด รองลงมาคือ ที่ปรึกษาของหอพัก

4.5 การได้รับการสนับสนุนเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจากพ่อแม่ เพื่อนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ตารางที่ 8 ร้อยละของระดับการได้รับการสนับสนุนจําแนกตามแหล่งที่ได้รับและเพศของกลุ่มตัวอย่าง

	เพศชาย				เพศหญิง			
	ระดับการได้รับสนับสนุน (ร้อยละ)				ระดับการได้รับสนับสนุน(ร้อยละ)			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ
พ่อ	32.03	46.09	17.18	4.68	36.76	28.3	19.11	15.8
แม่	37.5	44.53	36.71	4.68	55.14	28.67	9.55	6.61
เพื่อน	28.1	50	18.75	3.12	35.29	46.69	13.6	4.41
เจ้าหน้าที่,บุคลากร	8.59	32.8	4.06	17.96	14.7	30.14	37.13	18.01
สาธารณสุข								

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนักศึกษาชายและหญิงได้รับการสนับสนุนได้แก่ การสอน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ข้อมูลความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในระดับมาก จากแม่มากที่สุดคือในนักศึกษาชาย ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือได้รับจากพ่อ ส่วนนักศึกษาหญิงได้รับจากแม่ร้อยละ 55.14 รองลงมาคือจากพ่อ ร้อยละ 36.76

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยทักษะชีวิต 3 ด้านได้แก่ การปฏิบัติด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การตัดสินใจแก้ปัญหา และการจัดการกับอารมณ์ ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	ชาย (n=178)			หญิง (n=272)		
	X	SD	ระดับ	X	SD	ระดับ
การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี						
1. ท่านกับแฟนคบกันโดย ช่วยเหลือ แบ่งเบาทุกข์ สุขซึ่งกันและกัน	1.44	0.70	บางครั้ง	1.77	0.54	เป็นประจำ
2. ท่าน ไม่เปิดโอกาสที่จะอยู่กับแฟนตามลำพังในที่ลับตา	1.02	0.60	บางครั้ง	1.21	0.66	บางครั้ง
3. ท่าน ให้เกียรติแฟนโดยไม่ฉวยโอกาสหรือล่วงเกิน	1.41	0.63	บางครั้ง	1.57	0.64	เป็นประจำ
4. ถ้าได้ใกล้ชิดสองต่อสองในที่ลับตา ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ให้เกิดมีเพศสัมพันธ์ได้	1.30	0.74	บางครั้ง	1.60	0.65	เป็นประจำ
5. ในการคบกับแฟน ท่านเลือกใช้เวลาที่จะทำกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์กับสังคมด้วยกัน	1.23	0.64	บางครั้ง	1.35	0.63	บางครั้ง
6. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คาดว่ามิเพศสัมพันธ์ ท่านปล่อยอารมณ์คล้อยตามไป	0.93	0.78	บางครั้ง	0.52	0.63	บางครั้ง
รวมรายด้าน	1.22	0.68		1.34	0.62	
การตัดสินใจแก้ปัญหา						
7. ในสถานการณ์ที่คาดว่าจะทำให้มีเพศสัมพันธ์ ท่านให้ โอกาสแฟนที่จะบอกปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์	1.34	0.67	บางครั้ง	1.53	0.70	เป็นประจำ
8. ท่าน ใช้สิทธิ์ส่วนบุคคลของท่านที่ขอปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์	1.38	0.68	บางครั้ง	1.67	0.60	เป็นประจำ
9. ท่านบอกปฏิเสธโดยการบอกความรู้สึกตามตรง เช่น “ฉันรู้สึกไม่ดีที่ทำอย่างนี้”	1.32	0.68	บางครั้ง	1.69	0.58	เป็นประจำ
10. ท่าน ใช้วิธีปฏิเสธโดยตามความเห็นของอีกฝ่าย เช่น “คุณคงไม่โกรธนะ”	1.32	0.69	บางครั้ง	1.56	0.65	เป็นประจำ
11. หากยังถูกอีกฝ่ายเข้าชี้ท่านใช้วิธีต่อรองเช่น “เราแยกย้ายกลับกันก่อนดีกว่า”	1.06	0.71	บางครั้ง	1.55	0.66	เป็นประจำ
12. ในสถานการณ์ที่คาดว่าจะทำให้มีเพศสัมพันธ์ ท่านใช้วิธีผัดผ่อน ขอขี้นเวลาออกไปก่อน เช่น “เราควรจะรอนพร้อมมากกว่านี้ก่อนดีกว่า”	1.28	0.72	บางครั้ง	1.57	0.74	เป็นประจำ
รวมรายด้าน	1.29	0.69		1.59	0.66	

การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	ชาย (n=178)			หญิง (n=272)		
	X	SD	ระดับ	X	SD	ระดับ
ด้านจัดการกับอารมณ์						
13. ถ้าได้ยู่ใกล้ชิดกับแฟน ท่านประเมินและรู้ทันอารมณ์ตัวเองได้ว่าจะเกิดการกระทำอะไรต่อไป	1.35	0.66	บางครั้ง	1.57	0.58	เป็นประจำ
14. หากท่านไม่สามารถควบคุมจิตใจที่นำไปสู่มีเพศสัมพันธ์ ท่านจะออกจากสถานการณ์นั้นทันที	1.29	0.65	บางครั้ง	1.67	0.61	เป็นประจำ
15. ท่านหลีกเลี่ยง/ ระวังอารมณ์เพศโดยการไร้พลังงานไปออกกำลังกาย/ เล่นกีฬา	1.25	0.64	บางครั้ง	1.49	0.63	บางครั้ง
16. ท่านหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการนำไปสู่มีเพศสัมพันธ์และเบี่ยงเบนไปเรื่องอื่นเช่น ฟังดนตรี วาดภาพ	1.32	0.66	บางครั้ง	1.62	0.58	เป็นประจำ
รวมรายด้าน	1.30	0.65		1.59	0.6	

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันคือ

ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีนั้นพบว่า นักศึกษาชายมีการปฏิบัติในเรื่องการช่วยเหลือแบ่งเบาทุกข์สุข, เรื่องการให้เกียรติโดยไม่ฉวยโอกาส และการควบคุมอารมณ์ตนเองเมื่ออยู่ใกล้ชิดสองต่อสองนั้น ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่นักศึกษาหญิงปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้งเหมือนกันคือ การไม่เปิดโอกาสที่จะอยู่ลำพังในที่ลับตา, การเลิกใช้เวลาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้วยกันและการปล่อยอารมณ์คล้อยตามไปเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คาดว่าอาจมีเพศสัมพันธ์

ด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงตอบแตกต่างกันทุกข้อคือ การปฏิบัติที่จะบอกปฏิเสธเพื่อเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์, การใช้สิทธิ์ส่วนบุคคลที่จะขอปฏิเสธมีเพศสัมพันธ์, การบอกความรู้สึกตามตรง, การถามความเห็นของอีกฝ่าย, การต่อรองและการพักผ่อนเวลาออกไปนั้น นักศึกษาชายตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้งเท่านั้น ส่วนนักศึกษาหญิงตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำทุกข้อ

ส่วนด้านการจัดการกับอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชายมีการประเมินอารมณ์ตนเองได้ว่าจะเกิดอะไรต่อไป, ออกจากสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่เพศสัมพันธ์, และ ทำกิจกรรมอื่นเพื่อเบี่ยงเบนการมีเพศสัมพันธ์ โดยนิสิตชายมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ส่วนนักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติเป็นประจำ มีการปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงหรือระวังอารมณ์เพศโดยการออกกำลังกาย ที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงปฏิบัติเป็นบางครั้งเหมือนกัน

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ, การอยู่ร่วมกันของบิดามารดา, ความรู้เรื่องป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน, เจตคติการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน, การได้รับข้อมูลข่าวสาร, การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข มีดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิตที่มีความแตกต่างระหว่างเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t-test	df	P
ชาย	128	21.54	6.39	-5.648	398	.587
หญิง	272	25.42	6.41			

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอยู่ร่วมกันของบิดามารดา กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิตที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกันและบิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน

การอยู่ร่วมกัน ของบิดามารดา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t-test	df	P
อยู่ร่วมกัน	128	24.27	6.61	.50	398	.617
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	272	23.88	6.81			

จากตารางที่ 11 คะแนนการปฏิบัติของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน หรือบิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการให้คำปรึกษา และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การได้รับข้อมูล การได้รับการให้คำปรึกษา และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P-value
ความรู้	0.333**	0.01
เจตคติ	0.486**	0.01
การได้รับการสนับสนุน	0.16**	0.01
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	0.124*	0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามได้ดังนี้คือ ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น, เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r=0.333$, $r=0.486$ และ $r=0.16$ ตามลำดับ) ส่วนการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=0.124$)

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาสมการอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน พบว่า ปัจจัยที่ได้รับการคัดเลือกอันดับแรกคือ เจตคติ สามารถอธิบายได้ร้อยละ 23.6 ปัจจัยที่ได้รับการคัดเลือกในขั้นที่ 2 คือ การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้ร้อยละ 25.6 ปัจจัยต่อมาคือ ความรู้ โดยสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.0 และปัจจัย การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ ทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่สามารถอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่	ตัวทำนาย	R ²	R ² Change	B	Beta	t	P-value
1.	เจตคติ	0.236	0.236	0.416	0.486	11.095	<.01
	ค่าคงที่			3.027			
2.	เจตคติ	0.236	0.236	0.416	0.486		
	การได้รับการสนับสนุน	0.256	0.20	0.365	0.480	11.092	<.01
	ค่าคงที่			0.411			
3.	เจตคติ	0.236	0.236	0.416	0.486		
	การได้รับการสนับสนุน	0.256	0.20	0.365	0.480		
	ความรู้	0.268	0.11	0.425	0.417	8.356	<.01
	ค่าคงที่			0.357			

จากตารางที่ 13 สมการถดถอยพหุคูณในรูปสมการคะแนนดิบที่ทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานคือ

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3 \quad (1)$$

การปฏิบัติเพื่อป้องกัน
การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน = 0.357 + 0.416 (เจตคติ) + 0.365 (การได้รับการสนับสนุน)
+ 0.425 (ความรู้)

และสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

\hat{Z} (การปฏิบัติเพื่อป้องกัน
การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน) = 0.486 (เจตคติ) + 0.480 (การได้รับการสนับสนุน)
+ 0.417 (ความรู้)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานคือ เจตคติ
รองลงมาคือ การได้รับการสนับสนุน และความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

จากสมการ (1) แสดงให้เห็นว่าเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การได้รับการสนับสนุน
และ ความรู้เรื่องป้องกันเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนสามารถทำนาย การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศ
สัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงผลดังนี้

การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานสามารถทำนายได้จาก 0.416 เท่าของตัว
แปรเจตคติซึ่งหมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกันจะมากขึ้นจากเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ ในระดับเหมาะสม
มากเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก

การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานสามารถทำนายได้จาก 0.365 ของการได้รับการ
การสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึงหากได้รับการสนับสนุนในระดับที่
มากกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้นด้วย

การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานสามารถทำนายได้จาก 0.425 ของความรู้
เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งแสดงถึงกลุ่มตัวอย่างหากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้
มากขึ้นก็จะมี การปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้นด้วย

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก พฤติกรรม และการตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ การต้องการความเป็นอิสระ แต่ขาดวุฒิภาวะ ต้องการค้นหาเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนภายใน หากเยาวชนใดได้รับการเลี้ยงดู ได้รับความรู้เพื่อเตรียมพร้อมการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นก็ช่วยให้มีการพัฒนาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างให้วัยรุ่นมีทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการพร้อมเผชิญปัญหาหารอบด้านด้วย ซึ่งนอกจากการพยายามลดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้วัยรุ่นมีปัญหา ควรพยายามที่จะสร้างปัจจัยเอื้อที่จะช่วยให้วัยรุ่นมีภูมิคุ้มกันต่อสิ่งที่จะต้องเผชิญด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มเยาวชนวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสเสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งรวมทั้งการมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ศึกษาการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานระหว่างนักศึกษาชายและหญิงและกรณีที่เป็นบิดามารดาอยู่ด้วยกันและไม่ได้อยู่ด้วยกัน ความสัมพันธ์ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เจตคติเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคล การได้รับการสนับสนุนจากบิดา มารดา เพื่อน เข้าหน้าที่สาธารณะสุข กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรภาคปกติชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแห่งหนึ่ง ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามได้รับตอบกลับจำนวน 400 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) การทดสอบค่าที และวิเคราะห์หาปัจจัยที่ทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยใช้การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นสัดส่วน 1 : 2.125 (เพศหญิงร้อยละ 68 และเพศชายร้อยละ 32) ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งนักศึกษาชายและหญิงส่วนใหญ่อยู่ในวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นคืออายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป พบร้อยละ 68.75 และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน ส่วนเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างที่บิดา มารดาไม่ได้อยู่ร่วมกันคือ หย่าร้างมากที่สุด ค่าใช้จ่ายที่ได้รับส่วนใหญ่ได้รับจากผู้ปกครอง ร้อยละ 59.5 ได้รับความมากกว่า 3,000 บาทและ พบว่าไม่เพียงพอในการใช้จ่ายทั้งในนักศึกษาชายและหญิงร้อยละ 79.5 และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดร้อยละ 93.0 มีเพื่อนสนิท และร้อยละ 57.0 มีเพื่อนชาย เพื่อนหญิง/ คู่รักที่สนิทสนมกัน

ส่วนที่พ่อกำลังพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหญิงพักในหอพักของมหาวิทยาลัยมากกว่า นิสิตชาย คือนักศึกษาหญิงร้อยละ 72.8 นักศึกษาชายร้อยละ 53.9 และพบว่านักศึกษาชายพักในหอพักเอกชนประเภทรวมชายหญิง ร้อยละ 22.66 การใช้เวลาว่างของนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ได้แก่ คุยกับเพื่อน อ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ส่วนนักศึกษาชาย คือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เล่นกีฬา

ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนิสิตชายและหญิงมีความรู้ในระดับมาก โดยจำนวนของนิสิตหญิงที่มีระดับความรู้มากนั้น มีมากกว่านิสิตชายคือ นิสิตหญิงร้อยละ 80.88 นิสิตชายร้อยละ 52.34 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน พบว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่ร้อยละ 59.38 มีเจตคติในระดับเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษาหญิงอยู่ในระดับเหมาะสมดีถึงร้อยละ 61.4 โดยนักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนสูงกว่านักศึกษาชายคือนักศึกษาหญิงมีค่าเฉลี่ย 53.43 นักศึกษาชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.48 และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจากแหล่งต่างๆ นั้นพบว่า นักศึกษาชายได้รับความรู้ในระดับมากจากวิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษาหญิงได้รับจากหนังสือ/ เอกสาร การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ นั้นพบว่า ทั้งนักศึกษาชายและหญิงได้รับจากเพื่อนมากที่สุด และการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุขพบว่า นักศึกษาทั้งหญิงและชายได้รับจากแม่มากที่สุด

ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาหญิงมีคะแนนการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน และบิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ความรู้เรื่องป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.333$)
4. เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.486$)
5. การได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.124$)
6. การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน และบุคลากรสาธารณสุขทางบวกมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.16$)
7. การได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่าง ๆ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
7. ปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีตัวแปร เจตคติ การได้รับการสนับสนุน และความรู้สามารถร่วมอธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 23.6, 25.6 และ 26.8 ตามลำดับ

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y} \text{ การปฏิบัติเพื่อป้องกัน} = 0.357 + 0.416 (\text{เจตคติ}) + 0.365 (\text{การได้รับการสนับสนุน}) \\ \text{เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน} + 0.425 (\text{ความรู้})$$

และสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} \text{ การปฏิบัติเพื่อป้องกัน} = 0.486 (\text{เจตคติ}) + 0.480 (\text{การได้รับการสนับสนุน}) \\ \text{การมีเพศสัมพันธ์} + 0.417 (\text{ความรู้})$$

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 นิสิตหญิงมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่า นิสิตชาย

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษาชายและ นักศึกษาหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเนื่องจากการพฤติกรรมปฏิบัติเพื่อ ป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้นในกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติหรือตั้งใจใฝ่ปฏิบัติที่จะป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทั้งในด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อการคบเพื่อนระหว่างเพศ การตัด สิ้นใจแก้ปัญหา หรือการจัดการกับอารมณ์ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายด้านของนักศึกษาชายและ หญิงพบว่า ไม่แตกต่างกันมากนักคือ ใน ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีนักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ย 1.22 หมายถึงปฏิบัติเป็นบางครั้ง เช่นเดียวกับนักศึกษาหญิงคะแนนเฉลี่ย 1.34 ซึ่งปฏิบัติเป็นบางครั้ง เช่นเดียวกัน ส่วนการปฏิบัติที่แตกต่างกันของนักศึกษาชายและหญิงคือด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา ในการบอกปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ และด้านจัดการกับอารมณ์ที่นักศึกษาสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ หลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงและการเบี่ยงเบนไปทำกิจกรรมอื่น ๆ พบว่า นักศึกษาชายมีการปฏิบัติ/ ตั้งใจที่จะปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่นักศึกษาหญิงปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่าง เพศนั้น ได้มีการศึกษาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศคือ การศึกษาของจักรกฤษณ์ (2544) ศึกษาการรับ รู้บทบาทหญิงและชายและการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการอนามัยเจริญพันธุ์ของนักศึกษาชายและหญิง ระดับอุดมศึกษา ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลคือ เพศ ชายและหญิงมีการ รับรู้บทบาทชายหญิง และอนามัยเจริญพันธุ์ที่แตกต่างกันในด้าน การวางแผนครอบครัว การป้องกัน การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมทางเพศ การป้องกันและจัดการเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์ นอกจากนี้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายและหญิง (บุปผา ศิริรัศมี, 2545, หน้า 15- 16) ซึ่งมีกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม ขนบ จารีต ความเชื่อในเรื่องลักษณะชายเป็นใหญ่ หรือชายควบคุม พฤติกรรมทางเพศ สะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิด ความเชื่อที่เป็นแบบทวิมาตรฐานอีกด้วย เช่น ผู้ชายต้องกล้า เจ้าชู้ และเป็นผู้กำหนดเรื่องเพศสัมพันธ์ทั้งหมด ในขณะที่ผู้หญิงต้องสงบเสงี่ยม เด็กผู้หญิงที่ใจกล้าเรื่องเพศ ถือว่าเป็นเรื่องน่าอับอาย ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงมีอำนาจการต่อรองทางเพศ ต่ำ อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการศึกษานี้ พบว่า นิสิตหญิงมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงานมากกว่า นิสิตชาย แต่หาก นิสิตชายยังคงมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันในระดับที่ต่ำก็น่าเป็น ห่วงได้ว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งควรมีแนวทางที่จะทำให้นิสิตชายได้ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีความอดกลั้นใจในการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับคู่รัก การเลือกใช้ เวลาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และไม่เปิดโอกาสให้อยู่ตามลำพังสองต่อสอง ในขณะที่ นิสิตหญิงจำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพอนามัยคือการสร้างความตระหนัก ให้เกิดขึ้นว่า เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยนั้นควรหมายถึง (บุปผา ศิริรัศมี, 2545, หน้า 15-16)สตรีต้อง

สามารถปกป้องตนเองจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ สตรีต้องมีสิทธิในการที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ได้ตามความต้องการของตนเอง เพศสัมพันธ์ควรเป็นเรื่องที่สตรียินยอมว่าพร้อมที่จะมีความสัมพันธ์ด้วย เพศสัมพันธ์ควรเป็นเรื่องที่แสดงถึงความรักใคร่เอื้ออาทร มิใช่เป็นเพราะหน้าที่ของสตรีที่พึงมีต่อบุรุษ สตรีจะต้องปลอดภัยจากผลอันไม่พึงปรารถนาต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่มีลักษณะถูกกระทำอย่างไม่เป็นธรรม และเพศสัมพันธ์จะต้องอยู่บนรากฐานของความมั่นคงในชีวิตครอบครัว

สมมติฐานที่ 2 นิสิตที่มีบิดา มารดาอยู่ร่วมกัน มีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากกว่านิสิตที่มีบิดา มารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีบิดา มารดาอยู่ร่วมกันและนักศึกษาที่มีบิดา มารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงความสัมพันธ์ของบิดามารดาในปัจจุบัน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิต ทั้งนี้อาจเนื่องจากผลการศึกษาที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีเพียงร้อยละ 9.38 ในนักศึกษาชาย และร้อยละ 10.3 ในนักศึกษาหญิง อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การอยู่ร่วมกันของบิดามารดามีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ดังเช่น การศึกษาของ ศุภจรี วชิกรัตน์ (2533) (อ้างถึงใน จิราพร มงคลประเสริฐ, 2544, หน้า 17) พบว่าการที่บิดา มารดาหย่าร้าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทางเพศสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของจักรกฤษณ์ (2544) พบว่าสถานภาพสมรสของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ของนักศึกษาหญิง โดยพบว่า นักศึกษาหญิงที่บิดา มารดาแยกกันอยู่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 69 มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับการศึกษาของพวงวรรณ จันทร์ตรี (2539) (อ้างถึงในจิราพร มงคลประเสริฐ, 2544) ที่พบว่า การตั้งสอนในเรื่องเพศจากบิดา มารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศคือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีการรับรู้ว่ามีบิดา มารดาให้ความอิสระในการเลี้ยงดูส่วนมากมีพฤติกรรมในการปล่อยตัวทางเพศ และการศึกษาของ ล็อก (Lock, 1990) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและการใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างมีประสิทธิภาพของวัยรุ่นหญิงเขตเมือง พบว่า ปัจจัยโครงสร้างทางครอบครัว (family structure) เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการสื่อสารระหว่างพ่อแม่และวัยรุ่นมีผลโดยตรงต่อการเลือกวิธีคุมกำเนิด และได้เสนอให้มีการจัดกลุ่มสนับสนุนพ่อแม่ในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของแจ็คการ์ด (Jaccard, 2000) เรื่องความสัมพันธ์ของแม่ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและพฤติกรรมการคุมกำเนิด โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีระดับความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับแม่ (maternal – child relationship) ในระดับต่ำจะมีความพึงพอใจมากต่อการมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ และมีการใช้การคุมกำเนิดอย่างคงที่ จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นได้สนับสนุนให้เห็นว่าบทบาทของพ่อแม่ต่อ

การให้ความรู้ ให้ความเข้าใจเรื่องเพศอย่างถูกต้อง รวมถึงรับฟังปัญหาที่วัยรุ่นต้องการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะวัยรุ่นนั้นกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ (วารุณี อมรทัต, 2532) เพราะวัยรุ่นต้องการคำตอบที่ถูกต้อง เพราะเขาแสวงหาสิ่งที่ถูกต้องและมีความหมายเพื่อจะได้ปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมและต้องการผสมผสานให้กลายเป็นบุคลิกภาพอันแท้จริงของตนเองด้วยความสำคัญของการพูดคุยเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวนั้นเป็นบทบาทในการสร้างค่านิยมซึ่งวัยรุ่นเรียนรู้ได้จากครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่วัยรุ่นคิดถึงและต้องการกำบังใจ การดูแล ให้คำแนะนำจากบุคคลที่ใกล้ชิดเขามากที่สุด

สมมติฐานที่ 3 ความรู้เรื่องป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=0.333$, $P < .01$) ซึ่งหมายถึง ความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างได้ทราบเกี่ยวกับการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน แสดงถึงความรู้หรือประสบการณ์ที่นักศึกษาได้เรียนรู้มาก่อนถึงแนวคิด หรือทักษะในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้นำมาประมวลเป็นความคิด การจดจำซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านพุทธิพิสัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการแสดงพฤติกรรม ซึ่งปัจจัยความรู้ที่ได้นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นปัจจัยนำ คือเป็นปัจจัยพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมนั้น กลุ่มตัวอย่างได้นำการเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นการรู้ ความเข้าใจที่จะดี ความ แผล ความ การนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537, หน้า 213-214) ในการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์ และพรนภา หอมสินธ์ (2539) พบว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ของนักศึกษา เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ จิราพร มงคลประเสริฐ (2544) พบว่า ผลการเรียนรู้มีผลต่อการรับรู้บทบาทหญิงชายของนักเรียนชาย ชั้นประถมปีที่ 6 อภิปรายได้ว่า ความรู้และการสอนเพศศึกษาให้กับวัยรุ่นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศว่าจะเป็นไปได้ไปในทางที่เหมาะสมหรือไม่ ดังเช่น ยูพา พูนขำและกอบกาญจน์ มหัทธโน (2545) ในปริทัศน์วรรณกรรมเรื่อง การสอนเพศศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่น เพศศึกษามีผลต่อการใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างถูกต้องและมีประสิทธิผลในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ ซึ่งแม้ว่าผลการปริทัศน์วรรณกรรมยังไม่สามารถบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสอนเพศศึกษากับการเพิ่มขึ้นของมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นก็ตาม แต่ประเด็นการสอนเพศศึกษากับการเริ่มมีเพศสัมพันธ์นั้นพบว่า การสอนทักษะในการปฏิเสธช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และลดจำนวนคู่วัยรุ่นเพศและอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การให้ความรู้ทางด้านเพศสามารถเพิ่มทางเลือกให้แก่วัยรุ่นที่จะมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย

ภัยเช่น การช่วยตัวเอง และการใช้วิธีคุมกำเนิดและลดการมีเพศสัมพันธ์มีผลทำให้อัตราการตั้งครรภ์ ลดต่ำลง ซึ่งต้องให้ความสำคัญไปที่การให้ข้อมูลด้านเพศให้เข้าถึงวัยรุ่นให้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึง ว่าเป็นวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว หรือเป็นวัยรุ่นที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้นโยบายการ พัฒนาสุขภาพวัยรุ่นเรื่องการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่นนั้น ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 7 ประเด็นคือ พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ ทักษะส่วนบุคคล สังคมและวัฒนธรรม บทบาททางเพศ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา การปฏิบัติเพื่อป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ประกอบด้วยทักษะชีวิตเรื่องการสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ แก้ปัญหาและการจัดการกับอารมณ์ซึ่งเป็นทักษะส่วนบุคคลประเด็นหนึ่งของความรู้เรื่องเพศศึกษา

สมมติฐานที่ 4 เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ผลการศึกษา พบว่า เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อ ป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=0.486, P<.01$) ซึ่ง หมายถึงหากนิสิตมีเจตคติอยู่ในระดับเหมาะสมดี หรือระดับเหมาะสมปานกลางก็จะมี การปฏิบัติ เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ได้มากขึ้นด้วย แสดงถึงเจตคติของบุคคลเป็นองค์ ประกอบสำคัญของการแสดงพฤติกรรม ดังความหมายของพฤติกรรมสุขภาพ (Gochman, 1982 อ้าง ถึงใน ประภาเพ็ญ บุญสุวรรณ, 2537, หน้า 211) เป็นคุณสมบัติหรือลักษณะต่างๆ ของบุคคลซึ่งได้ แก่ ความเชื่อ ความคาดหวัง แรงจูงใจ ค่านิยม การรับรู้ และองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ ความรู้ บุคลิก ภาพส่วนบุคคล รวมทั้งภาวะความรู้สึกร่างกาย อารมณ์ ลักษณะอุปนิสัย การปฏิบัติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การคงไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดี การฟื้นฟูสุขภาพ และการส่งเสริมสุขภาพ เจตคตินั้นเป็นความสลับซับซ้อนของความรู้สึกร่างกาย ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความโน้มเอียงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีการ พร้อมในทางที่จะตอบสนอง ดังนั้นผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษาหญิงมีเจตคติในระดับมากในสัดส่วนที่มากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งการที่เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่แตกต่างกันนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานที่แตกต่างกันด้วย ผลการศึกษาสอดคล้องกับ การศึกษาของรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์และ พรนภา หอมสินธุ์ (2539) ที่พบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์หมายถึง หากนักศึกษามีเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นในระดับ เหมาะสมดี หรือปานกลางก็จะมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์น้อย อภิปรายได้ว่า เจตคติหรือทัศนคติเป็น ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลนั้นในการพิจารณา วิเคราะห์ ตัดสินใจซึ่งนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมตามมา ดังเช่นการศึกษาของสร้อย อนุสรณ์ธีรกุล (2539, หน้า 44) ศึกษาแนวทางการป้องกันการ ติดเชื้อโรคเอดส์ในเยาวชนสตรีเรื่อง ความคิดเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากเห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ของชายและหญิงในขณะที่เรียนอยู่ นั้นยังไม่เหมาะสม ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นร้อยละ 98.9

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติของนิสิตชายส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.38 อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางและนิสิตหญิงส่วนใหญ่ร้อยละ 61.4 อยู่ในระดับเหมาะสมดีซึ่งอภิปรายได้ว่า เรื่องเจตคติการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในมุมมองของนิสิตชายนั้นยังเห็นว่าบางเรื่องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นประสบการณ์ที่น่าท้อถอย ซึ่งอาจเนื่องจากมิติทางวัฒนธรรมที่ยังคงให้เพศชายนั้นสามารถมีพฤติกรรมทางเพศได้อย่างเสรีกว่าเพศหญิง แสดงถึงทัศนคติทางเพศที่แตกต่างกันของวัยรุ่นชายหญิงและความเชื่อแบบทวิมาตรฐาน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ซานซ์ (Sanchez, 1997) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้บรรทัดฐานสังคม กับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานของสังคม (community prevalence norms) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นพฤติกรรมทางเพศไม่ว่าจะเป็นในด้านพฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมเพื่อป้องกันโอกาสเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์จึงมีความสัมพันธ์กับเจตคติ โดยเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นชายหญิง (Ford and Kitiisuksathit, 1996 : 28, อ้างถึงใน บุปผา ศิริรัมย์, 2545, หน้า 15) ด้านการยอมรับทางสังคมต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วัยรุ่นชายนั้นสังคมยอมรับให้ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง ผู้ที่ไม่มีอาจถูกดุด่าจากเพื่อนๆ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงนั้น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งถือว่าเป็นความไม่ถูกต้อง และเป็นรอยมลทิน/ ชื่อเสียทั้งของตนเองและครอบครัว ในด้านทัศนคติต่อความรู้สึกลงโทษ วัยรุ่นชายสามารถพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างเปิดเผย ส่วนวัยรุ่นหญิงไม่สามารถพูดได้อย่างเปิดเผย ความรู้สึกเกี่ยวกับเพศเป็นเรื่องที่ปิดบังซ่อนเร้น ด้านการมีเพศสัมพันธ์ วัยรุ่นชายนั้น มีการยอมรับอย่างกว้างขวาง มักมีความสัมพันธ์หนักแน่นกับผู้หญิงขายบริการ ในวัยรุ่นหญิงนั้นยากที่จะทราบข้อเท็จจริงเพราะมักไม่ยอมเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นบรรทัดฐานทางสังคมมีส่วนกำหนดให้นักศึกษาชายมีเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในระดับมากเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่านักศึกษาหญิง

จะเห็นว่า เจตคติของบุคคลนั้นมีผลต่อการนำไปสู่การปฏิบัติรวมถึงพฤติกรรมทางเพศที่อาจจะเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงหรือไม่เหมาะสมโดยวัยรุ่นชายนั้นทัศนคติด้านต่างๆ ที่ได้กล่าวข้างต้นถูกซึมซับมาในวัฒนธรรมและความเชื่อแบบทวิมาตรฐานอยู่แล้ว ดังนั้นแนวทางที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขต้องเกิดขึ้นตั้งแต่ในสถาบันครอบครัวที่พ่อแม่ต้องช่วยให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่เหมาะสมเรื่องความสามารถที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีซึ่ง และถวากับผู้อื่น ให้เกียรติเพศหญิงและมีความรับผิดชอบสัมพันธ์ภาพที่ดีกับฝ่ายหญิง การพัฒนาโครงการครอบครัวศึกษา (พิมพ์วลย์ บุญมงคล, 2541, หน้า 64) ที่พ่อแม่สอนเพศศึกษาให้กับลูก เรื่องบทบาทที่เท่าเทียมกันของชายหญิง การเตรียมเป็นพ่อแม่ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงทางร่างกายพร้อมจะมีเพศสัมพันธ์(ศิริกุล อิศรานุรักษ์, 2545) เริ่มมีอารมณ์รักใคร่ซึ่งหากเขาไม่ได้รับการเตรียมตัวที่ดีในเรื่องเพศอาจทำให้พฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง จากแรงผลักดันของเพื่อน สื่อมวลชน อาจทำให้เด็กมีเพศสัมพันธ์โดยที่ยังไม่พร้อม ความรู้สึกครั้งแรกต่อการมีเพศสัมพันธ์มีความหมายต่อการพัฒนาทางเพศใน

ระยะต่อมา เด็กที่รู้สึกเจ็บปวด ผิดหวัง เสียใจและอับอายต่อเรื่องนี้จะเป็นต้นเหตุของพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติภายหลังได้

ทัศนคติทางเพศที่แตกต่างของหญิงชายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศรวมถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ในการศึกษาคั้งนี้ด้วย ซึ่งเป็นการสนับสนุนว่าการมีความคิดเห็นความเชื่อที่ยังไม่ถูกต้องเรื่องเพศสัมพันธ์ของชายหญิงนั้น นอกจากสถาบันครอบครัวซึ่งใกล้ชิดกับวัยรุ่นที่สุดนั้น สังคมก็จำเป็นต้องทบทวนการสร้างค่านิยมใหม่ให้วัยรุ่นชายมีพัฒนาการเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบมากขึ้น พร้อม ๆ กับวัยรุ่นหญิงที่จะต้องฝึกทักษะการต่อรองและสามารถปกป้องตนเองได้

สมมติฐานที่ 5 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

จากผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($t=0.124, P<.05$) ซึ่งหมายถึงหากนิตินิตได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในระดับที่มากก็จะมี การปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในระดับที่มากขึ้นด้วย ซึ่งการที่นิตินิตได้รับข้อมูล ข่าวสารถึงวิธีการป้องกันซึ่งได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งสื่อหนังสือ บทความ วิทยุ โทรทัศน์ เกี่ยวกับทักษะการเจรจาต่อรอง การคงไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเพื่อน และคู่อรัก การสร้างคุณค่าในตัวเองให้มีความนับถือตัวเองมากกว่าอารมณ์รักชั่ววูบ รวมถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานผ่านการได้รับรู้ข่าวสารตามมา ซึ่งจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนิตินิตชายและนิตินิตหญิงได้รับข้อมูลเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ หลากหลายกันไปทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ/ เอกสารต่าง ๆ ดังนั้นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการไม่เกิดเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานคือ การเพิ่มช่องทางของการได้รับข้อมูลข่าวสาร กระจายให้ถึงนิตินิตมากที่สุด และควรเน้นประเด็นของการป้องกันที่ทำให้เกิดการตระหนักในระดับบุคคล สามารถมีอิทธิพลก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ตนเองสามารถที่จะดูแล ป้องกันตนเองจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ นอกจากนี้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารประเด็นเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเพียงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่บอกแนวทางการป้องกันนั้น ต้องมีการทบทวนว่าได้ครอบคลุมแนวทางที่จะให้เยาวชนวัยรุ่นมีทักษะที่พร้อมจะเผชิญเมื่อตนเองอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงหรือไม่ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนวัยรุ่นควรต้องการขยายโอกาสด้านข้อมูล ข่าวสารที่สามารถนำเข้าถึงวัยรุ่นให้นำไปปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น ใน โรงเรียนซึ่งขณะนี้ได้มีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนภายใต้กรอบชีวิตและครอบครัวศึกษา (อักษรา, 2544) เป็นการสื่อสารกับเด็กเรื่องความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงร่างกาย อารมณ์ สังคม การคบเพื่อนต่างเพศ โดยใช้การเรียนรู้แบบมี

ส่วนร่วม อบรมเผชิญสถานการณ์ ซึ่งเชื่อว่าหลักสูตรจะช่วยให้ได้รู้จักและเห็นคุณค่าของตัวเองมากขึ้น เพราะเขาได้ฝึกทักษะการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหาช่วยแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเบี่ยงเบนได้

สมมติฐานที่ 6 การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

จากผลการศึกษาพบว่า การได้รับการให้คำปรึกษาจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากร้อยละของการได้รับการให้คำปรึกษาจากแหล่งบุคคลต่าง ๆ พบว่าระดับของไม่ได้รับในการให้คำปรึกษามีสัดส่วนมาก ซึ่งอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจากแหล่งอาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ปรึกษาของหอพัก แพทย์ที่คลินิก แพทย์, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกษตรกรร้านขายยา รุ่นพี่ ญาติสนิทน้อยครั้งเนื่องจาก เรื่องพฤติกรรมทางเพศ หรือสัมพันธ์ภาพแบบคู่รักนั้นค่อนข้างเป็นเรื่องส่วนตัวของสองคน และการขอคำปรึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศจำเป็นต้องมีฐานของการไว้วางใจต่อกัน ควรเป็นผู้ที่มีอายุวัยเดียวกันที่เข้าใจความรู้สึกของกันและกันได้ดี นอกจากนี้การศึกษารูปสรรคในการใช้บริการของวัยรุ่น (ยุพา, 2545) ข้อหนึ่งคือ แพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่เก็บเรื่องของวัยรุ่นเป็นความลับ ทำให้คนอื่นรู้ว่าเขาป่วยหรือมีปัญหาอะไร ซึ่งผลจากการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงได้รับการให้คำปรึกษาจากเพื่อน เช่นเดียวกับการศึกษาของ นพพร พานิชสุข (2532) อ้างถึงในจิราพร มงคลประเสริฐ, 2544) พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความรู้เรื่องเพศของนักศึกษาชายมากที่สุด และการศึกษาของจิราพร มงคลประเสริฐ (2544) พบว่าเมื่อมีปัญหาเรื่องเพศ ส่วนใหญ่นักศึกษาชายต้องการปรึกษาเพื่อนสนิทมากกว่าบิดามารดา ในขณะที่นักศึกษานิสิตหญิงต้องการปรึกษามารดา มากกว่าซึ่งหมายถึงเพื่อนเป็นแหล่งบุคคลสำคัญที่มีส่วนให้คำปรึกษา พูดุ้ยกับวัยรุ่นเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมทางเพศ

สมมติฐานที่ 7 การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

ผลการศึกษาพบว่า การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($t=0.16$, $P<.01$) ซึ่งหมายถึงหากนิสิตได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน และบุคลากรสาธารณสุขในระดับที่มาก ก็จะมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์ในระดับมากด้วย ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นต้องการความใกล้ชิด ความไว้วางใจ กำลังใจ การให้คำแนะนำจากบุคคลใกล้ชิด ซึ่งการได้รับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านทั้งด้านความช่วยเหลือ วัสดุ สิ่งของ การเงินจากบิดามารดา การดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด ให้ความรักและกำลังใจจะช่วยให้วัยรุ่นผ่านวัยที่ต้องการการปรับตัวได้อย่างมั่นใจ สามารถเรียนรู้และเข้าใจบทบาทและพัฒนาเอกลักษณ์ความเป็นชายหญิงของตนได้อย่างมั่นคง

(จิราพร มงคลประเสริฐ, 2544) และผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงได้รับการสนับสนุนได้แก่ การสอน การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้การป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจากแม่มากที่สุด รองลงมาคือได้จากพ่อ เพื่อน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวซึ่งพ่อแม่ เป็นคนที่สำคัญที่สุดที่จะให้ความรู้เพศศึกษาแก่ลูก (พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์, 2545) รวมทั้งเป็นแบบอย่างให้ลูก ๆ ได้เรียนรู้ ชิมชับบุคลิก พฤติกรรมต่างๆ เพื่อหล่อหลอมชีวิตของลูก การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของพ่อแม่จึงมีส่วนช่วยให้ลูกเกิดทักษะเพื่อการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยพ่อแม่ต้องแสดงให้ลูกเห็นถึงความรักที่ปลอดภัยของครอบครัวที่มีต่อพวกเขา เพื่อเป็นเกราะกำบังพวกเขาให้พ้นภัยจากความรักที่ไม่ปลอดภัยในวัยรุ่น เป็นการสนับสนุนให้คำชี้แนะ ให้กำลังใจพร้อมที่จะเข้าใจเรื่องสภาพอารมณ์ ความต้องการที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น รวมถึงควรสนับสนุนด้วยการสอนให้ลูกสาวรู้จักที่จะมีความรักที่ปลอดภัย ให้รับรู้ว่าในครอบครัวมีความรัก สอนลูกชายให้เป็นสุภาพบุรุษเพียงพอที่จะมีความรักไปในทางที่ดี ไปในทางที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการเรียนและการทำงาน สอนให้ลูกชายรู้จักการอดทนอดกลั้นต่ออารมณ์ทางเพศที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งสอนการหาทางออกในการมีอารมณ์ตอบสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติไปในทางที่ถูก เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี การสื่อสารเรื่องเพศเริ่มต้นได้ที่บ้านเพราะเพศศึกษาไม่ใช่การสอนการมีเพศสัมพันธ์แต่เป็นการสอนพัฒนาการทางเพศ การมีความรัก สัมพันธภาพที่ดีต่อเพศตรงข้าม การมีครอบครัว

ปัจจัยทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

จากผลการศึกษา พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ เจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข และความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยสามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากกรอบแนวคิด PRECEED framework เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพทั้งปัจจัยภายในบุคคลและภายนอกบุคคลที่ได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้นมีทั้งปัจจัยภายในบุคคลได้แก่ ปัจจัยนำซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เป็นความพอใจของบุคคลซึ่งได้มาจากประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งอาจสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมได้ ซึ่งผลจากการศึกษานี้ คือ เจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และความรู้เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิตมีส่วนสัมพันธ์กับเจตคติของนักศึกษาต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนคือหากมีความคิดเห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ในขณะที่ชายหญิงเรียนหนังสือเป็นเรื่องไม่ควรกระทำก็จะมี การแสดงพฤติกรรมเพื่อปฏิบัติในการป้องกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน

งาน และมีความสัมพันธ์กับความรู้ที่มีอยู่ในเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งอาจจะเป็นการรู้จักหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพังเพื่อไม่เปิดโอกาสให้มีสถานการณ์เสี่ยง เป็นต้น ส่วนปัจจัยทำนาย การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนั้น เป็นปัจจัยเสริมซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดหวังว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลจากการกระทำของตนเอง แสดงถึงการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในสถานศึกษา ได้แก่ ฝ่ายกิจการนิสิตของสถาบันอุดมศึกษา คณะสาขาวิชาต่าง ๆ วิทยาลัยระดับอาชีวศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ควรต้องมีการจัดการศึกษาให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ ทักษะส่วนบุคคล สังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศ
2. จัดกิจกรรม/ ชมรมเพื่อให้วัยรุ่นมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ ตนเอง มีกิจกรรมในสังคม การรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนต่างเพศ
3. จัดกิจกรรม/ ชมรมเพื่อให้วัยรุ่นได้มีการรับค่านิยมเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม เพื่อนำมาประมวลสร้างค่านิยมของตนเอง (Personal value) เป็นการสร้างจริยธรรมพื้นฐานและชี้แนะว่าการกระทำใดเหมาะสมสังคมยอมรับ
4. สนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างค่านิยม เจตคติที่เหมาะสมเรื่องพฤติกรรมทางเพศ
5. ควรจัดบุคลากรแนะแนวหรือที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำ ดูแลช่วยเหลือวัยรุ่นที่ต้องการได้รับคำชี้แนะ หรือต้องการข้อมูลเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานที่วัยรุ่นเข้าถึงได้ง่าย
6. การประกาศเป็นนโยบายสาธารณะเรื่องการไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในสถานศึกษา และลดช่องทาง สื่อที่มีส่วนช่วยให้มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมากขึ้น
7. สนับสนุนให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลวัยรุ่นเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยการให้ความรู้ในการประชุมผู้ปกครองเพื่อปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศในทางที่ดีต่อลูก การแนะนำหรือติดตามกรณีวัยรุ่นที่เสี่ยงเป็นรายบุคคลและครอบครัว

ในสถานพยาบาล

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ให้บริการวัยรุ่นจำเป็นต้องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับบริการวัยรุ่น โดยเข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงร่างกาย อารมณ์ สังคม การยอมรับความเป็นบุคคลของวัยรุ่น
2. จัดบริการอย่างเป็นมิตร เข้าถึงวัยรุ่นได้ง่าย โดยตอบสนองความต้องการความพื้นฐานได้แก่ บริการตรวจสุขภาพ ให้คำปรึกษา ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ บริการให้คำปรึกษาวัยรุ่นในวงกว้าง ครอบคลุมนอกสถานพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่วัยรุ่นเข้าถึงได้ง่ายและอาจจัดในเวลาที่ยังวัยรุ่นสะดวก
3. จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ผู้รับบริการวัยรุ่น สื่อที่สร้างสรรค์ที่ช่วยให้วัยรุ่นได้สร้างค่านิยมที่ดีเรื่องพฤติกรรมทางเพศ
4. ให้ความรู้และให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการคบเพื่อนต่างเพศ ทักษะการตัดสินใจ การเจรจาต่อรอง ความเข้าใจความแตกต่างธรรมชาติ ความเป็นชายหญิง การรู้จักแสดงสิทธิ์ความเป็นเจ้าของร่างกายที่จะปฏิเสธหากอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง
5. การมีเครือข่ายเพื่อประสานความร่วมมือในการจัดบริการตรงกับความต้องการของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาที่พบว่าเจตคติมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ควรได้มีการศึกษาตัวแปรเจตคติต่อเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพทั้งในนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง
2. จากผลการศึกษาที่พบว่าความรู้เป็นตัวแปรที่อธิบายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้มากที่สุด จึงควรศึกษาตัวแปรความรู้โดยเน้นเรื่องการอนามัยเจริญพันธุ์ ได้แก่ พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ ทักษะส่วนบุคคล สังคม และวัฒนธรรม และบทบาททางเพศว่านักศึกษามีความรู้ในระดับใดเพื่อเพิ่มทักษะในการนำไปประยุกต์เพื่อลดโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม
3. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่แตกต่างกันอาจเนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีคู่อริ ซึ่งเสนอแนะว่าควรจะศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 หรือ 4 ด้วยเช่นเดียวกัน เพื่อได้ทราบข้อเท็จจริงเรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- จิราพร มงคลประเสริฐ. (2544). ผลของการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาต่อการรับรู้บทบาทหญิงชาย และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ของนักเรียนชายและหญิงชั้น ประถมปีที่ 6๐. นาน. จ. น่าน. ใน บุญผา สิริรัมย์, จรรยา เศรษฐบุตร. รายงานการวิจัย โครงการพัฒนางานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 2. สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- จักรกฤษณ์ พิญาพวงศ์. (2544). การรับรู้บทบาทหญิงและชายและการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการอนามัย เจริญพันธุ์ของนักศึกษาชายและหญิงระดับอุดมศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์. ใน บุญผา สิริรัมย์, จรรยา เศรษฐบุตร. รายงานการวิจัย โครงการพัฒนางาน วิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศ และอนามัยการ เจริญพันธุ์ ชุดที่ 2. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรุจน์ อุทธา และกนกวรรณ แก้วเปา. (2544). บทบาททางเพศของวัยรุ่นชายและหญิงภายหลังการ สอน ทักษะชีวิต. ใน บุญผา สิริรัมย์, จรรยา เศรษฐบุตร. รายงานการวิจัย โครงการพัฒนา งานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 2. สถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภาพรณัฏ หนานนท์. (2539). การตั้งครุภัณฑ์ไม่พึงประสงค์และการยุติการตั้งครุภัณฑ์ : ประเด็นท้าทาย นโยบายการให้บริการของรัฐ. วารสารการวิจัยระบบสาธารณสุข. ปีที่ 4 (1), 45-54.
- นันทา อ่วมกุล, เพชรรัตน์ ศิริวงศ์. (2544). Friend Corner : บริการแบบเป็นมิตร ตั้งใกล้ชิดถิ่นวัยรุ่น จากนโยบายสู่การปฏิบัติ. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. 24(2), 11-25.
- บวร งามศิริอุดม .(2545). ทำอย่างไรให้วัยรุ่นไทยมีสุขภาพดี. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและ อนามัย สิ่งแวดล้อม. 27, 83-88 .
- บุญผา สิริรัมย์, เบญจมา ขอดคำเนิน-แอ็ดติกส์, Alan Noel Gray. (2545). คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนางานวิจัยด้านเพศภาวะ มิติทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์. สถาบันวิจัย วิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2537). การวัดสถานะทางสุขภาพ : การสร้างมาตราส่วนประมาณค่าและแบบ สอบถาม. ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล.
- พิมพ์วิทย์ บุญมงคล, เพ็ญจันทร์ ประดับมุข และคันสนีย์ เรื่องสอน บรรณาธิการ. (2541). องค์ ความรู้ ของงานวิจัยเอดส์ ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. โครงการจัดตั้งตำนัก งานศึกษานโยบายสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พันธ์ศักดิ์ สุกระถกษ์. 2545. เพศศึกษา เริ่มที่บ้าน. [online] Available : <http://www.clinicrak.com>
 ยูพา พูนขำ, กอบกาญจน์ มหัทธโน.(2545). ปัญหาการรับและการใช้บริการสุขภาพของวัยรุ่น.

.เอกสารประกอบ การอบรมผู้ให้บริการ *friend corner* โครงการวัยรุ่นสดใส. กองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

ยูพา พูนขำ, กอบกาญจน์ มหัทธโน.(2545). เพศศึกษา : ภูมิคุ้มกันวัยรุ่นที่ควรได้รับ. เอกสารประกอบ การอบรมผู้ให้บริการ *friend corner* โครงการวัยรุ่นสดใส. กองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ของนิสิต นักศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิมลมาศ จันทร์เชื้อ และเจนพจน์ จันทร์เชื้อ. (2544) บทบาทหญิงชาย และการปฏิบัติด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิศด. ใน น. นุปลา ศิริรัศมี, จรรยา เศรษฐบุตร. รายงานการวิจัย โครงการพัฒนางาน วิจัยด้านเพศภาวะ มติทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ชุดที่ 2. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

วันทนี วาติกะสิน และคณะ. (2537). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารุณี อมรทัต. (2532). พ่อแม่และวัยรุ่น. แปลจาก *Between Parent and teenager* by Haim G. Ginott. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

วีรพล จันทร์ศิษฐ์. (2539). *ชมรมเอดส์ปริทัศน์*. ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศิริพร กัญชนะ. (2545). กรมอนามัยกับการส่งเสริมอนามัยเจริญพันธุ์วัยรุ่น. .เอกสารประกอบการอบรมผู้ให้บริการ *friend corner* . โครงการวัยรุ่นสดใส. กองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2545). เข้าใจวัยรุ่น. ภาควิชาอนามัยแม่และเด็ก คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. [online] Available : <http://www.clinicrak.com>.

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2541). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 3 ชลบุรี.

สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการป้องกันการติดเชื้อ โรคเอดส์ในเยาวชนสตรี. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุนันทา พลับแดง. 2545. การงานพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่น. [online] Available : <http://www.goole.co.th>.

อักษรา. 2545. เรียนเรื่องเพศในโรงเรียน. [online] Available : <http://www.clinicrak.com>.

อนงค์ วีระพันธุ์. (2544). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 19 ฉบับที่ 12.เดือนมกราคม-มีนาคม. หน้า 26-33.

Jaccard J, Dittus PJ, Gordon W. (2000) Maternal correlates of adolescent sexual and contraceptive behavior. *Family Planning Perspective*. Jan. (1), 159-165.

Lock Sharon Estelle. (1990). Factors affecting premarital sexual intercourse and contraceptive use Among rural adolescent females. *Dissertation Abstracts Online*. 387.

Sanchez. Marla Gaye. (1997). The Relationship between adolescent perception of community level Variables and adolescent premarital sexual behavior (community norms). *Dissertation Abstracts Online*. 148.

Weiner, W. (1998). Gender differences in adolescent sexual attitudes : the influence of individual and family factor. *Adolescent*. Fall 33(13). 519-531.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของนิสิตชั้นปี 1”

คำพิทักษ์สิทธิ์ ดิฉัน นางสาววันทนี สุวรรณช่าง พยาบาลประจำศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ม.บูรพา ขอรับรองว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและนำเสนอผลที่ได้ในภาพรวมของนิสิตชั้นปี 1 ทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านจะมีได้มีผลกระทบต่อตัวท่านทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัวแต่อย่างใด แต่ข้อมูลที่ได้จากท่านเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะมีส่วนช่วยให้เห็นภาพของความคิดเห็น และการปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของเยาวชนวัยรุ่น นำไปสู่วิถีแห่งการแก้ปัญหาและเสริมทักษะชีวิตในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของเยาวชนในรุ่นต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้เติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่างหรือ กาะเครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อความ

ความเป็นจริงที่เป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ภูมิลำเนาของท่านอยู่ใน จังหวัด.
4. ความสัมพันธ์ของบิดา มารดาในปัจจุบันอยู่ด้วยกันหรือไม่
 อยู่ด้วยกัน ไม่ได้อยู่ด้วยกัน เนื่องจาก ทำงานคนละแห่ง
 หย่าร้าง
5. ค่าใช้จ่ายที่ได้รับขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย
 รายเดือนๆละ.....บาท จาก () ผู้ปกครอง () ทุนกู้ยืมรัฐบาล () รายได้พิเศษ
 อื่น ๆ ระบุ บาทจาก.....
6. รายได้ที่ได้รับพอใช้หรือไม่
 ไม่พอใช้ พอใช้
7. ปัจจุบันพักอยู่ที่ใด
 บ้านตนเอง บ้านญาติ หอพักในมหาวิทยาลัย
 หอพักเอกชน ประเภท หอพักรวม
 หอพักเฉพาะชาย/ หญิงล้วน
 บ้านพักรวม บ้านพักเฉพาะชาย/ หญิงล้วน
8. ปัจจุบันท่านพักอยู่กับใคร พ่อแม่ ญาติ เพื่อน อื่น ๆ ระบุ.....
7. ท่านมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวหรือไม่
 ไม่มี มี
8. ท่านมีเพื่อนชาย/ เพื่อนหญิงหรือคู่รักที่สนิทสนมด้วยหรือไม่
 ไม่มี มี

9. การใช้เวลาว่าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อ่านหนังสือ คุยกับเพื่อน เล่นกีฬา/ ออกกำลังกาย
- ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์
- ไปเที่ยวกับเพื่อนเพศเดียวกัน ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ
- อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่เป็นจริง

- ข้อใดต่อไปนี้ มีวิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
 - ชายและหญิงไม่ควรมีสัมพันธ์ทางเพศถ้าไม่รู้จักหรือไม่เห็นความสำคัญของการคุมกำเนิด
 - หญิงไม่ควรมีสัมพันธ์ทางเพศเพื่อจะผูกมัดเพื่อนชาย หรือเพื่อแสดงให้เขาทราบว่ารักเขามาก
 - ชายและหญิงคิดว่าสามารถควบคุมอารมณ์เมื่ออยู่ใกล้ชิดสองต่อสองในที่ลับตาได้
 - ชายหรือหญิงที่ยังไม่พร้อมทั้งการศึกษา อาชีพ ควรยับยั้งใจไม่ให้มีความสัมพันธ์เกินเลย
- ข้อใด มีใช้ ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
 - หญิงอาจตั้งครรภ์โดยไม่คาดคิด หรืออาจติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้
 - กลัวพ่อแม่ ญาติพี่น้องรู้ กลัวเพื่อนรู้
 - อาจไม่ได้ศึกษาต่อ หรือแผนอนาคตไม่เป็นอย่างที่ตั้งใจไว้
 - ภูมิใจที่อวดเพื่อนได้ว่ามีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
- เมื่อมีเพศสัมพันธ์ (ร่วมเพศ) เพียงครั้งเดียว ฝ่ายหญิงมีโอกาสตั้งครรภ์หรือไม่
 - ไม่ทราบ ข. ไม่แน่ใจ
 - ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ ง. สามารถตั้งครรภ์ได้
- ลักษณะใดต่อไปนี้ มีใช้ การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของการคบเพื่อนต่างเพศ
 - ชายควรรู้จักให้เกียรติผู้หญิง ไม่ฉวยโอกาสล่วงเกิน
 - ชายและหญิงควรรู้จักควบคุม/ เหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ให้เป็นที่มาของอารมณ์
 - หญิงไม่ควรปล่อยตัวสนิทสนมกับผู้ชายมากเกินไป
 - ชายและหญิงคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นการยืนยันสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน
- ข้อใดให้ความหมายของการคุมกำเนิดถูกต้องที่สุด
 - การป้องกันมิให้มีการร่วมเพศ
 - การป้องกันการปฏิสนธิระหว่างไข่กับอสุจิ
 - การยับยั้งการผลิตฮอร์โมนที่มีผลต่อการตั้งครรภ์
 - การป้องกันมิให้อวัยวะเพศของหญิงและชายสัมผัสกันโดยตรง
- ข้อใด มีใช้ ผลดีของการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
 - การมีความสุขกับการเป็นวัยรุ่น โดยไม่มีความกดดัน
 - ไม่ต้องเสี่ยงกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
 - การไม่มีโอกาสที่ได้เรียนรู้หรือมีประสบการณ์ทางเพศ
 - ไม่ต้องเสี่ยงและได้รับผลข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิด

7. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ใดที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้
- การอยู่ตามลำพังกับคูรักในที่ลับตาเพียงสองต่อสอง
 - การดื่มเหล้า
 - การไม่คู่มือ หรือสิ่งที่กระตุ้นอารมณ์เพศต่าง ๆ
 - การเลือกทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ หรือทำงานอดิเรก
8. ข้อใด ไม่ใช่ วิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันมีเพศสัมพันธ์เมื่ออยู่ในสถานการณ์เสี่ยง
- ตั้งใจ, มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะออกจากสถานการณ์นั้น
 - ใช้การปฏิเสธให้ชัดเจนเป็นคำพูดหรือบอกความต้องการ
 - หากปฏิเสธแล้วยังถูกเข้าขี้ ควรใช้วิธีการผัดผ่อน ขออภัยระยะเวลา
 - คิดว่าให้เหตุการณ์นี้ผ่านไปก่อนแล้วหาวิธีแก้ไขภายหลัง
9. ข้อใด ไม่ใช่ ผลดีของการรู้จักและประเมินอารมณ์ของตนเอง
- ทำให้รู้ว่าตนเองกำลังมีภาวะอารมณ์ในทางบวกหรือทางลบ
 - ทำให้รู้เท่าทันอารมณ์ว่าอารมณ์นี้จะทำให้เกิดการกระทำใดต่อมา
 - ทำให้รู้จักควบคุมจิตใจและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงได้
 - ทำให้เกิดจินตนาการที่นำไปสู่การเกิดอารมณ์เพศ
10. การมีเพศสัมพันธ์โดยฝ่ายชายไม่ใช้ถุงยางอนามัย จะเกิดผลอะไรต่อไปนี้
- ฝ่ายหญิงมีโอกาสตั้งครรภ์
 - ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายมีโอกาสเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เช่น หนองใน
 - ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายเกิดความวิตกกังวลว่าอีกฝ่ายอาจเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์
 - ถูกทุกข้อ

แบบสอบถามเจตคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง					
2.วัยรุ่นที่มีการใช้ทักษะการปฏิเสธ/ ต่อรองเป็นวัยรุ่นที่ล้ำสมัย					
3.การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสมีข้อดีคือ ไม่ต้องเสี่ยงกับการ ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์					
4.หญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานแต่มีเพศสัมพันธ์แล้วถือว่าหมกมุ่นในตัว เอง					
5.การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงหรือชายที่ไม่ใช่คนที่คาดหวังจะแต่งงานด้วย เป็นเรื่องปกติในสังคมที่ยอมรับได้					

6.การไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนทำให้มีความสุขกับการเป็นวัยรุ่นโดยไม่มี ความกดดัน					
7.การตั้งครรถ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องที่ยอมรับได้					
8.การป้องกันมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนคือ วัยรุ่นต้องมีทักษะในการ ปฏิเสธ และทักษะการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา					
9.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นได้					
10.การใช้วิธีปฏิเสธเพื่อเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์อาจทำให้สูญเสียคนรัก หรือสูญเสียสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน					
11. หญิงไม่ควรปฏิเสธหากเพื่อนชายหรือคู่รักที่ไว้วางใจกันขอมีเพศ สัมพันธ์โดยอ้างว่าคิดเรื่องคุมกำเนิดไว้แล้ว					
12. การปฏิบัติเพื่อลด/ ระวังอารมณ์ทางเพศที่ดีวิธีหนึ่งคือ การสำเร็จ ความใคร่ด้วยตนเอง					
13. การป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนคือ ชายและหญิงต้องรู้จักบทบาท การเป็นชาย การเป็นหญิงที่ดี					

แบบสอบถามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ, บริการสุขภาพวัยรุ่นที่มีอยู่, การได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน และบุคลากรสาธารณสุข

ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจากแหล่งใด

แหล่งข้อมูล	ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ รับ
1. จากหนังสือ/ เอกสาร				
2. วิทยุ โทรทัศน์				
3. อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ				
4. บอร์ดนิทรรศการ (สถานที่ใดก็ได้)				
5. การเข้าฟังบรรยายวิชาการ				
6. สื่อเสียงตามสาย				
7. เนื้อหาวิชาเรียนที่เกี่ยวข้อง				
8. สถานบริการสาธารณสุข				
8. อื่น ๆ ระบุ.....				

ภายใน 6 เดือนที่ผ่านมา หากท่านต้องการปรึกษาหรือขอความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน ท่านไปรับบริการจากที่ใด

แหล่งบริการสุขภาพที่ได้รับ		ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งบริการสุขภาพ			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ
1. อาจารย์แนะแนว	จำนวน..... ครั้ง				
2. อาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวน..... ครั้ง				
3. ที่ปรึกษาของหอพัก	จำนวน..... ครั้ง				
4. แพทย์ที่คลินิก	จำนวน..... ครั้ง				
5. แพทย์, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	จำนวน				
6. เกสเซอร์ร้านขายยา	จำนวน..... ครั้ง				
7. เพื่อน	จำนวน..... ครั้ง				
8. รุ่นพี่	จำนวน..... ครั้ง				
9. ญาติที่สนิทสนมกัน	จำนวน..... ครั้ง				
10. อื่น ๆ ระบุ	จำนวน				
11. ไม่ได้ไปรับคำปรึกษา					

แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อนและบุคลากรสาธารณสุข

คำชี้แจง

1. ขอให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องหนึ่งช่องใดที่ตรงกับการได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อน และบุคลากรสาธารณสุข
2. การสนับสนุนที่ได้รับคือ เรื่องการป้องกันเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ได้แก่ การคบเพื่อนต่างเพศและ การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดี การปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ทักษะการปฏิเสธหากอยู่ในเหตุการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
3. การได้รับการสนับสนุน หมายถึง ได้รับการสอน ให้คำแนะนำ ข้อมูลความรู้ การให้คำปรึกษา

ผู้ให้การสนับสนุน	ระดับการได้รับการสนับสนุน			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับการสนับสนุน
1. พ่อ				
2. แม่				
3. เพื่อน				
4. เจ้าหน้าที่,บุคลากรสาธารณสุข				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสร้างสัมพันธภาพ, การตัดสินใจแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์

แบบสอบถามนี้ใช้ได้กับผู้ที่ตอบที่มีคูรักรแล้ว และยังไม่มืคูรักร โดย ผู้ที่มีคูรักร ให้ตอบตามการปฏิบัติจริงซึ่งสามารถเลือกตอบได้ 3 ระดับคือ ปฏิบัติเป็นประจำ, ปฏิบัติบางครั้ง, ไม่เคยปฏิบัติ

ผู้ที่ยังไม่มีคูรักร ให้ตอบตามความคิดเห็น 3 ระดับคือ ตั้งใจจะปฏิบัติเป็นประจำ, ตั้งใจปฏิบัติบางครั้ง, ตั้งใจไม่ปฏิบัติ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับ	0	หมายถึง	ตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติ/ ไม่เคยปฏิบัติ
ระดับ	1	หมายถึง	ตั้งใจจะปฏิบัติบางครั้ง/ ปฏิบัติบางครั้ง
ระดับ	3	หมายถึง	ตั้งใจจะปฏิบัติเป็นประจำ/ ปฏิบัติเป็นประจำ

ข้อความ	0	1	2
1. ท่านกับแฟนคบกัน โดยช่วยเหลือ แบ่งเบาทุกข์สุขซึ่งกันและกัน ไม่ผูกมัดกันด้วยเพศสัมพันธ์			
2. ท่านไม่เปิดโอกาสที่จะอยู่กับแฟนตามลำพังในที่ลับตา			
3. ท่านให้เกียรติแฟนโดยไม่ฉวยโอกาสหรือล่วงเกิน			
4. ถ้าได้ใกล้ชิดชิดสองต่อสองในที่ลับตา ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ให้เกิดเพศสัมพันธ์			
5. ในการคบกับแฟน ท่านเลือกใช้เวลาที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับสังคมด้วยกัน			
6. เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คาดว่ามิเพศสัมพันธ์ ท่านปล่อยอารมณ์คล้อยตามไป			
7. ในสถานการณ์ที่คาดว่ามิเพศสัมพันธ์ ท่านให้โอกาสแฟนที่จะบอกปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการมิเพศสัมพันธ์			
8. ท่านใช้สิทธิ์ส่วนบุคคลของท่านที่ขอปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการมิเพศสัมพันธ์			
9. ท่านบอกปฏิเสธ โดยการบอกความรู้สึกตามตรง เช่น “ฉันรู้สึกไม่ดีที่ทำอย่างนี้”			
10. ท่านใช้วิธีปฏิเสธโดยถามความเห็นของอีกฝ่ายเช่น “คุณคงไม่โกรธนะ”			
11. หากยังถูกอีกฝ่ายเข้าชี้ ท่านใช้วิธีตอรอง เช่น “เราแยกย้ายกลับกันก่อนดีกว่า”			
12. ในสถานการณ์ที่คาดว่าจะมีเพศสัมพันธ์ ท่านใช้การปฏิเสธ โดยวิธีผัดผ่อน ขอยืเวลาออกไปก่อน เช่น “เราควรจะรอนจนพร้อมมากกว่านี้ก่อนดีกว่า”			
13. ถ้าได้อยู่ใกล้ชิดชิดกับแฟน ท่านประหม่นและรู้ทันอารมณ์ตัวเองได้ว่าจะเกิดการกระทำอะไรต่อ			
14. หากท่าน ไม่สามารถควบคุมจิตใจที่นำไปสู่มิเพศสัมพันธ์ ท่านจะออกจากสถานการณ์นั้นทันที			
15. ท่านไม่เปิดโอกาสที่จะอยู่ตามลำพังกับแฟนในที่ลับตา			
16. ท่านหลีกเลี่ยง/ ระวังอารมณ์เพศ โดยการใช้พลังงานไปออกกำลังกาย/ เล่นกีฬา			
17. ท่านหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการนำไปการมิเพศสัมพันธ์และเบี่ยงเบนไปเรื่องอื่น เช่น ฟังดนตรี วาดภาพ			